

rium esse necessitate sacramenti. Chrisma istud consecratum esse necessum est necessitate sacramenti, ut probabilior defendit sententia. Minus confectionis est Episcopus. Disputant Theologi num ab Apostolica Sede communi simpliciter Sacerdoti possit facultas benedicendi chrisma. Negant Suarez, Salmeron, Toletus, Sylvius, Gonet, & plures alii. Adfirmant Sirmondus, Cajetanus, Soto, Vitafius, & plures alii. Hæc secunda sententia mihi est probabilior.

III. QUÆST. III. *Quenam est forma sacramenti Confirmationis?* RESP. Forma quam adhibet Ecclesia Latina, hæc est: *Signo te signo Crucis, & confirmo te Chrismate salutis. In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.* Forma quam adhibet Ecclesia Græca, hæc est: *Signaculum Spiritus Sancti.* Ratam habet Ecclesia Latina formam hæc. Plura Theologi de utraque forma disputant; sed tanti non sunt ut discutiantur.

IV. QUÆST. IV. *Quisnam istius sacramenti auctor?* RESP. Missis variis disputationibus, cum communi Catholicorum sententia dico, Christum Dominum esse istius sacramenti immediatum, seu proximum institutorem. Idque supra ostensum est. De tempore quo illud instituit, num ante mortem, an post resurrectionem, vel in die Pentecostes, nihil certi statui potest.

V. QUÆST. V. *An solus Episcopus sit ordinarius huius sacramenti minister?* RESP. Adfirmant omnes Catholici, idque definitum est tum in Concilio Florentino in *Instructis*, Amen. tum in Tridentino *sess. 7. can.* Concedi tamen potest à Summo Pontifice simplici Sacerdoti facultas confirmandi, ut plura exempla evincunt. Hæc facultas concedi ab Episcopis nequit, ut probabilior sententia defendit. Peccat mortaliter Episcopus omitrens administrationem huius sacramenti, quia pastor astringitur pascere gregem suum.

VI. QUÆST. VI. *Quisnam sunt capaces suscipiendi hoc sacramentum?* RESP. Omnes baptizati, sive viri, sive mulieres sint, sive infantes, jure istius sacramenti sunt capaces, ut consuetudo Ecclesie, tum Latine, tum Græcæ evincit: olim enim pluribus sæculis infantibus chrisma post baptismum conferebatur. Cum tamen sacramentum istud necessarium non sit necessitate mediæ, convenienter statutum fuit in pluribus Conciliis ut administraretur baptismi post adeptum rationis usum. Num amentes confirmandi sint, prudentiæ Episcoporum remittitur. Aegrotis, emergentibus, administrari hoc sacramentum debet, ut robustiores in lucta evadant.

VII. QUÆST. VII. *Quanam dispositiones in adultis confirmandis requiruntur?* RESP. 1. Debent esse in gratia. 2. Si consilii sibi sunt peccati mortalis, præmittere confessionem sacramentalem debent. 3. Debent callere symbolum apostolicum. 4. Valde decet esse jejunos. Parochorum est eos instruere, & docere dignitatem tanti sacramenti. Illos præsertim imbuant obsequari in fronte signo crucis, ut hæc sacra tessera

muniti audeant palam, & in conspectu totius mundi, humanis respectibus, & ratiunculis proculcatis confiteri fidem Christi, & ejusdem Moralis evangelicæ sanctitatem adversus omnes corruptelas. Hæc altius illorum mentibus insigenda à Parocho sunt.

VIII. QUÆST. VIII. *Quisnam sunt Confirmationis effectus?* RESP. Duo, & character, ut ex divina Scriptura patet. Tunc imponebant manus super illas, & accipiebant Spiritum Sanctum: Ag. 8. Spiritus Sancti communicatio sine gratiæ infusione non fit. Accedit, quod omnia sacramenta novæ legis gratiam sanctificantem conferant. Secundam, non primam gratiam Confirmationis confert, cum fit vivorum, non mortuorum sacramentum. Hæc gratia intrepidum, fortem, robustumque reddit baptismatum. Primis Ecclesie sæculis dam inanisissimi persecutores in Dei Ecclesiam sæviabant, confirmati Christiani non equales, non ardentes forniceces, non frementes bestias, quarum faucibus tradebantur, pavebant; sed incredibili fortitudine distora tormenta, & immanissimam suorum corporum laniam patiebantur, ut Christi fidem propugnarent. Quæ nunc pugna, quinam hostes superandi? Respectus humani, rationes politicæ, sæculi amor, pompe, luxus, & infantis mundi lenocinia. Omnes qui præ volunt vivere in Christo Jesu, persecutionem patiuntur. Sunt ergo omni tempore persecutores, & quidem intra, nedum extra Ecclesiam, ut omnes Patres testantur. Fidei dogmata nulli sunt persecutioni obnoxia intra Ecclesiam. Ergo præcepta, & quidem potissimum charitatis, perfectionem patiuntur, non aperta, sed subdolum, & lenocinantem. Induere ergo fortitudinem, & Christianæ, explicita signum Crucis fronti tunc impressum. Palam confitenti evangelicam Moralem, non verbo tantum, sed moribus. Characterem ex hoc sacramento animæ tuæ infixum desers, ut 2. Cor. 1. testatur S. Paulus. *Unxit me Deus, & signavit nos, & dedit pignus Spiritus in cordibus nostris.* Vide plura tom. 8. lib. 2. diff. 2. cap. 5.

IX. QUÆST. IX. *Daturne præceptum suscipiendi hoc sacramentum?* RESP. Plures benigni Probabilistæ negant quodcumque præceptum, sive Divinum, sive Ecclesiasticum huius sacramenti suscipiendi. P. Leander *traç. 3. disp. 14. q. 5.* probabilis respondet non dari tale præceptum Divinum; & *quæst. 6.* simpliciter probabilis respondet, non dari præceptum Ecclesiasticum. Tandem *quæst. 7.* definit probabilis peccare venialiter qui ex negligentia hoc sacramentum omittit.

X. P. Viva ultra pergit in suo *Curs. Theol. part. 5. quæst. 3. art. 2. num. 6.* ubi statuit, præciso scandalo, & contemptu, ne venialiter quidem peccare qui omittit hoc sacramentum, quia, inquit ex Trull. *nullibi extat præceptum de illo suscipiendi.*

XI. P. Claudius Lacroix *lib. 6. part. 1. dub. 3. num. 395. quæst. 72.* affert ex Dicastillo, fuisse olim præceptum Ecclesiasticum, sed per desuetudinem

tudinem nunc desisse illud præceptum. P. Thomas Tamburinus *lib. 3. cap. 3. §. 4.* acriter invenit contra Leandrum, quod docuerit peccare venialiter omittemem ex negligentia hoc sacramentum: quia de hoc nullum apparet præceptum: quæ est sententia Suarez. contra Cajetanum.

XII. Hæc Casuistarum opinio falsa est. Rescripti tom. 8. lib. 2. diff. 2. cap. 6. Patrum testimonia, decreta Conciliorum, & præsertim testimonia Catechismi Tridentini, qui 2. p. de Conf. §. 16. & 17. inculcat vehementer adhortatione istius sacramenti susceptionem.

XIII. Convenit penes omnes hoc sacramentum non esse necessarium necessitate mediæ. Verum præceptum, tum Divinum, tum Ecclesiasticum, quamvis expressis verbis latum non sit, colligitur tamen ex communi traditione, & consensu Ecclesie. Licet adijcere verba BENEDICTI XIV. feliciter regnantis, qui in *Constit. de Rit. Græcor. §. 3.* ait adnendum ab Episcopis, *est gravis peccati reatu teneri, si cum possint ad confirmationem accedere, illam renunt, ac negligent.* Revolvantur omnes Synodi, & Catechismi postremæ ætatis, nedum antiquæ; & cuique compertum erit, quo zelo, quo studio Patres, & Episcopi, atque celeberrimos Theologi inculcent istius sacramenti susceptionem, & administrationem. Quare omnia Concilia nobis propinquiora, præsertim Vormatiense, Mediolanense IV. Burdigalense, Aquense, & Catechismus Tridentinus vincunt commentum ipsi Conciliis injuriosum, esse doctrinam excusantium à veniali culpa fideles negligentem susceptionem istius sacramenti. Quamobrem jure Academia Parisiensis. 1625. hanc opinionem proscriptit: *Omnes Theologi dicunt, confirmationem non præcipi, nisi cum commodè haberi potest, vel ut alii dicunt commodesimè, quando sine ulla, vel minimo profus incommodo.* In quam opinionem hanc tulit Sorbona censuram: *Ista propositio est scandalosa, in maximum sacramenti Confirmationis contemptum, maligno animo proposita.*

XIV. QUÆST. X. *Qui sunt ritus istius sacramenti suscipiendi?* RESP. 1. Eligendus est patrinus, qui offerat neophytum confirmandum: 2. In patrinus eligi non debent qui non sint confirmati, quia non sunt perfecta Christi membra. 3. Assumi in patrinus non debent parentes ob cognationem spirituales quam contracturi essent, neque qui non attigerint annum 14, nec femina mares, nec mares feminas, nec adolescentis feres in Sacramento Confirmationis suscipiendo offerant, & comparas agant, nisi necessitas aliud agere cogat. 4. Tempus Confirmationis olim erat Pentecostes. Hæc disciplina mutationem passa est. Peroptimè tamen Episcopi agent, si hoc tempore, quando opportunitas adfit, Sacramentum istud administrant. In quolibet templo administrare hoc Sacramentum Episcopus valet. 6. His dispositis Episcopus accedit ad signandos neophytos genuflexos, manuque ante præses tenentes. Formam pronuntiat: *Signo te signo Crucis, &c.* chrismate eos unguendo.

7. Confirmatum alapa leviter percudit, ut hinc colligat, se paratum esse debere ad injurias, contumelias, & persecutiones pro Christi nomine sustinendas. 8. Postea circumligatur frons confirmati vitæ, seu falcicula linea candida, ne chrisma desinat, & ut confirmatus intelligat quanto studio custodire acceptam gratiam debet. Hanc cæremoniam præscribit Pontificale Romanum. Septem diebus olim ligata frons confirmati manebat. Deinde contractum tempus fuit ad tres dies, & tandem ad horas xxiv. sed in hoc serventur consuetudines uniuscujusque Ecclesie. Vitæ istæ in usum profanum converti nequeant, sed cremari debent.

DISSERTATIO III.

De Augustissimo Eucharistiæ Sacramento.

CAPUT I.

Eucharistiæ ratio, ejusque materia, & forma.

I. QUÆST. I. *Quid sit Eucharistiæ?* RESP. Omnis variis acceptionibus, est Sacramentum corporis, & sanguinis Christi sub speciebus panis, & vini realiter contentorum, ad spirituales fideliùm alimentum à Christo Jesu institutum. Corpus, & sanguis sunt res, & sacramentum simul, quæ significantur per species consecratas, & insuper significant spirituales animæ nutritionem. Unde patet Eucharistiæ sacramentum esse, cum eidem compar ratio signi sensibilis divinitus instituit, habeatque annexam gratiæ promissionem, & divinum mandatum illius signi observandi: quæ tria ex divina Scriptura Eucharistiæ convenire evincunt. Panis, & vinum sunt signum sensibile. Matth. 26. *Accipit Jesus panem, &c.* Observantibus hoc signum promittitur gratia Joan. 6. *Qui manducavit hunc panem, vivet in æternum.* Urget mandatum istius signi adhibendi. *Hoc facite in meam commemorationem.* Luc. 22.

II. QUÆST. II. *Utrum solus panis triticus, & vinum de vite sit materia Eucharistiæ?* RESP. Adfirmant omnes, quia hæc est materia à Christo instituta. *Accipit Jesus panem, &c.* Matth. 26. Et de materia calicis subdit ibi: *Non bibam amodò de hoc genimine vitis, &c.* Accedit universalis, & perpetua Ecclesie traditio. Quæcumque materia quantitas apta est consecrationi. Eam tamen quantitatem consecrare Sacerdos debet, quam fidelium usus prudenter agnovèrit consentaneam.

III. Hæc materia præfens sit oportet Sacerdoti consecranti. Præsentia hæc moralis est, non physica. Quare improbandus est mos quorundam Sacerdotum, qui os, & labia admovere panis, & calicis solent, halmumque in ipsum calicem inspirare. Talis præsentia requiritur ut demonstrari queat dicendo. *Hoc est, vel hic est.* Innumetas excitant aliqui super hæc præsentia quæ-

tionem, quas omnes ut inutiles, & arbitrarías prætereo. Disputant etiam num panis confectus ex amygdalis, castaneis, & fabis, lentibus, farre, hordeo sit materia consecrationis. Et communis sententia negat. De *filigine* in utramque partem disputant. Sed distinguendum est. Si *filigine* accipiatur cum Plinio pro candidi frumenti genere, seu pro tritico selecto, tunc est materia apta consecrationi; si verò accipiatur pro *secale*, vulgo *segala*, materia inepta est, & consecrari nequit.

IV. QUÆST. III. *Utrum panis consecrandus debeat esse azymus, vel fermentatus?* RESP. Concilium Florentinum in decreto unionis hæc statuit: *Definitum in azymo, sive in fermentato pane tritico Christi corpus veraciter effici.* Valide conficitur in azymo Eucharistia, exemplo Christi Domini constat, cui accessit perpetua Ecclesie traditio. Valide quoque eam conficitur in fermentato pater, quod nunquam Ecclesia Latina reclamaverit contra ritum Ecclesie Græcæ in fermentato consecratis. Nec Latini in fermentato, nec Græci in azymo consecrare debent; sed tam Græci, quam Latini Sacerdotes propriæ Ecclesie ritum servare tenentur, ut tot decreta precipiunt, & novissime BENEDICTUS XIV. feliciter regnans in *Constitutio per ritibus Græcor.* edita an. 1742. confirmavit.

V. QUÆST. IV. *An vinum de vite sit materia Eucharistia?* RESP. Adfirmant omnes, ut patet ex textu evangelico jam adducto, & ex perenni Ecclesie traditione. Tantam vini quantitatem consecrare Sacerdos Ecclesie Latine debet, quantum juxta Ecclesie sue consuetudinem sumere potest. Solum ergo vinum de vite, sive album, sive nigrum, sive dulce, sive asperum, est materia consecrationis calicis. Congruum tamen est ut vinum album sit ad evitandas maculas quas vinum nigrum, seu rubrum relinquit in purificatorio, quæ indecentiam præferunt. Vinum congelatum non est materia apta, quia bibi nequit. Quare liquefieri debet, si in calice congelatum evaderet.

VI. QUÆST. V. *Utrum aqua vino admiscenda sit in calicis consecratione?* RESP. Lutherus humanum figmentum hanc mixtionem reputavit; sed perpetua Ecclesie traditione constat vino admixtam semper fuisse aquam. Concilium Carthagenense III. an. 397. can. 24. Synodus Quinifexta, seu Trullana an. 692. restantur ritum hunc ab Apostolis descendisse. Accedunt omnium Patrum testimonia, & tandem Tridentinum *sess. 22. cap. 4. can. 9.* omnia anteriora decreta confirmavit. Necessaria est hæc admixtio necessitate præcepti Ecclesiastici, non sacramenti. Aqua immiscenda naturalis sit oportet. Modica quoque quantitas immiscenda est. Hanc aquam vi consecrationis converti in sanguinem Christi tenent Catholici omnes. Disputant verò Theologi num modica hæc aqua prius convertatur in vinum, & postea in sanguinem. Alii sustinent immediate converti in sanguinem. Communior sententia defendit prius converti in vinum. Et hæc secundam sententiam adoptavit Catechismus Tridentinus *part. 2. de Euch. §. 17.* Ratio etiam suf-

fragatur, quia aqua nullomodo est materia partialis calicis. Et ideo ut facilius sit conversio parum aquæ immisceri præcipitur. Neutra tamen opinio ad fidem attinet.

VII. Disputant Theologi possit ne species sine altera consecrari urgente necessitate, & ex dispensatione summi Pontificis. Adfirmat Diana cum nonnullis aliis. Certum est valide unam sine altera specie consecrari posse. Sed disputatur, utrum aliquando liceat urgente necessitate id præstare? Negat *3. part. quest. 74. art. 1.* S. Thomas, cui subscribunt graviore Theologi. Et hæc doctrinam confirmare videtur Tridentinum *sess. 22. can. 1.* Sacramentum enim Eucharistia institutum est per modum convivii spiritualis, & ut sacrificium. Porro hoc sacrificium nequit una sola specie immolari, cum sit crucent Sacrificii commemoratio, in quo Sacrificio separatus à corpore sanguis fuit.

VIII. QUÆST. VI. *Utrum hæc sola dominica verba: Hoc est Corpus meum, sit essentialia consecrationi panis Eucharistici?* RESP. Sententia adfirmans certa est, & definita in Concilio Florentino, seu in decreto pro *Intrud. Armen.* & in Tridentino *sess. 13. cap. 3.* ubi statuitur consecrationem fieri verbis Christi. Christus autem hæc verba protulit: *Hoc est Corpus meum.* Hinc consequitur verba, *qui prædixit quam patetitur,* &c. non pertinere ad essentiam consecrationis, quia præfata verba non sunt dominica, seu Christi illa non protulit, sed sunt Evangeliciorum.

IX. QUÆST. VII. *Sola ne hæc verba: Hic est Calix Sanguinis mei, seu hic est Sanguis meus, sint de essentia consecrationis calicis?* An verò etiam alia que sequuntur: *Novi, & æterni testamenti, mysterium fidei, qui pro vobis, & pro multis effunderet in remissionem peccatorum, ad effusionem consecrationis pertinent?* RESP. Disputant in utramque partem Theologi etiam Thomistæ. Probabilior mihi sententia est sola hæc verba: *Hic est Sanguis meus,* vel quod eodem recidit: *Hic est calix Sanguinis mei,* constituere formam essentiali consecrationis calicis. Sicut enim hæc sola verba: *Hoc est Corpus meum,* constituunt formam essentiali panis; ita alia præfata verba efficiunt formam essentiali calicis. Siquidem hæc sola verba exprimit, & efficiunt conversionem vini in sanguinem; sicuti priora significant transubstantiationem panis in Corpus Christi. Hæc verba non *historicæ,* ut protestantes contendunt, sed *affertivæ, & significativæ* à Sacerdote pronuntiantur.

X. Particulari enim non adhibuit Christus, ut contendunt nonnulli; sed adjecta fuit ab Ecclesia. Disputant auctores peccaret ne mortaliter eum qui voluntarie hæc particulam omitteteret. Probabilior sententia docet peccare mortaliter eum qui voluntarie hæc particulam omitteteret. Quoniam licet in se quidem leve sit, in forma tamen sacramentali magis momenti est. Gravius peccaret qui illam particulam ex contemptu, sive formali, sive interpretativo omitteteret.

CAPUT II.

Nonnulla questiones que super reali Christi presentia in Eucharistia excitari solent.

I. Plures sunt hæreticorum errores adversus hoc Sacramentum, à quibus cavere Catholicus debet. Misiss Capharnaitis, Manichæis, Marcionitis, Phantasiastis, Messallianis, Entusiastis, qui Christi carnem negabant, primus qui male de Eucharistia sensit saculo ix. fuit Joannes Scotus Herigena, & saculo xi. Berengarius, cujus doctrina proscripta fuit an. 1050. in Concilio Romano. Retractionem sui erroris obtulit Berengarius Gregorio VII. Plures in suos errores relapsus, pluries eodem retractavit, & Catholicus obiit an. 1088. Successere Petrosusiani, Henticiani, & Albigenes, qui de medio tollere Sacramentum Eucharistia tentarunt. Inter Novatores nobis proximior primus fuit *Carlystadius,* qui an. 1524. realem Christi presentiam negavit in Eucharistia. Huldricus *Zuinglius* Eucharistiam meram esse figuram Corporis Christi hoc eodem anno effudit. Zuinglii doctrinam amplexus est *Bucerus;* sed ut invidiam declinaret Lutheri, qui acciter presentiam realem propagabat, variis linimentis eam temperare studuit.

II. Calvinus Arrianus, & veteratoribus omnibus fraudulentior, modò à Bucero, quem ut magistrum colit, recedit, modò eidem, & Zuinglio adhæret, modò utroque refellit, & ad Lutheranos declinat; nunc Ecclesie Catholice doctrinam veritudo artificie propagare se fingit; & tandem, larva posita, Catholicum dogma detestatur.

III. Errores istos Concilium Tridentinum *sess. 13. can. 11.* damnavit his verbis. *Si quis negaverit in sanctissime Eucharistia Sacramento contineri verè, realiter, & substantialiter corpus, & sanguinem unè cum anima, & Divinitate Domini nostri Jesu-Christi, ac proinde totum Christum, sed dixerit tantummodo esse in eo ut in signo, vel figura, aut virtute, anabema sit.* Hunc canonem eruit Tridentinum ex perpetua Ecclesie traditione.

IV. Lutherus nobiscum hæresis Calvinistæ postulat, quod negent veram, realem, & substantialem Christi presentiam in Eucharistia. Contentendè verò simul cum substantia Corporis Christi permanere substantiam panis. Hinc ejus gregales *Inspanatores,* seu *Panistæ* dicti sunt. Hanc errorem damnavit *sess. 13. can. 4.* Tridentinum, & dogma perpetuum Ecclesie Catholice confirmavit his verbis. *Quoniam autem Christus Redemptor noster corpus suum id quod sub specie panis offerbat, verè esse dixit, idè persuasum semper in Ecclesia Dei fuit, idque nunc demum sancta hæc Synodus declarat, per consecrationem panis, & vini, conversionem fieri totius substantie panis in substantiam Corporis Christi Domini nostri, & totius substantie vini in substantiam sanguinis ejus: que conversio convenienter, & proprie à Sancta Ca-*

tholica Ecclesia Transubstantiatio est appellata.

V. Paucis exposito dogmate Catholico, Tridentinum exponit modum quo Christus existit in hoc Sacramento. Vi horum verborum: *Hoc est Corpus meum,* directè ponitur Corpus Christi. Per hæc alia verba: *Hic est sanguis meus,* directè ponitur sanguis Christi. Vi autem concomitantie ea omnia ponuntur quæ Corpori Christi sunt unica: & quia corpus sanguini, & anime, & Divinitati unitum est; immò corpus ipsum subsistit per subsistentiam Verbi: idè ubi est Corpus Christi, cum eodem hæc omnia sunt. Et sic in Eucharistia per concomitantiam anima, substantia Verbi, Divinitas specialim modo in hoc Sacramento sunt, ut *sess. 13. can. 3.* Tridentinum perpicue exponit.

VI. QUÆST. I. *An Christus sit totus in quolibet speciem parte?* RESP. Si partes separantur, in qualibet totum Christum existere definit *sess. 13. can. 3.* Tridentinum. Disputant verò Theologi, num ante separationem hostiarum Christi Corpus sit in tota Hostia, & totum in qualibet parte? Adfirmantem sententiam *3. part. quest. 76. art. 6.* defendit S. Thomas. Non est Corpus Christi in hoc Sacramento tanquam in loco, quia est ibi modo sacramentali. Sed modus iste fugit ingeniosi nostri aciem.

VII. QUÆST. II. *An accidentia, seu species sacramentales corrumpi, & nutrire valiant?* RESPOND. Certum est remanere post consecrationem accidentia quæ affliciebant, panem, & vinum. Experientia verò contra ea corrumpi post consecrationem posse, sicut antea. Quantum temporis requiratur ad corruptionem in stomacho recipientis Sacramentum, nihil certi statui potest. Non requirit, vel horæ medietatem omnes adfirmant. In uno citius, in alio tardius corrumpuntur. Quare per quadantem saltem se colligere Sacerdos debet post celebrationem in tantum Sacramentum reverentiam.

VIII. QUÆST. III. *An Christus in Eucharistia adorandus sit cultu latræ?* RESP. Adfirmant omnes Catholici, & veritas definita est *sess. 13. can. 3.* à Tridentino. Religiosè quoque, & sanctè custoditur in templis Eucharistia, quidquid blaterent Protestantes, sicut piè, & sanctè publicè fidelium adorationi exponitur.

CAPUT III.

De Eucharistia ministro, & de illis quibus administrari debet.

I. QUÆST. I. *An solus Sacerdos sit dispensanda Eucharistia ministro ordinarius?* RESP. Episcopi, & Sacerdotes sunt administrandæ Eucharistie ministri ordinarii, ut *3. part. quest. 82. art. 3.* vincit S. Thomas, & confirmat Tridentinum *sess. 13. can. 8.* Ministri extraordinarii sunt Diaconi in utraque Ecclesia orientali, & occidentali. Prescels saculis Diaconi dispensabant Calicem Sanguinis Domini, etiam sublata necessitate. Juxta præsentem Ecclesie disciplinam, juxta dumtaxat ex causa Episcopi, &

Sacerdotes comittere Diaconis queunt ut Eucharistiam administrent. Non tamen Clericis Diacono inferioribus, & multo minus laicis licitum est, vel sibi, vel aliis communionem ministrare in Ecclesia Latina, quia plures canones id vetant. In extremo necessitatis casu potest Sacerdos seipsum communicare, sicut, & Diaconus. Inimò solius devotiois fons, si desit idoneus minister, posse semetipsum communicare Sacerdotes, & Diaconos, contendunt multi. Sed spectanda est hodierna disciplina.

II. QUÆST. II. Teneturne Parochus tempore pestis cum vite periculo communicare suis parochianis? RESP. Omnes curam animarum habentes, Papa, Archiepiscopi, Episcopi, Patroci, Rectores, Superiores tempore pestis, vel epidemice astricti sunt cum vite periculo administrare subditis suis Sacramentum Eucharistiae. Disputant, num administrare tal tempore queant in cochleari argenteo praefati ministri Eucharistiam infirmis. Alii adfirmant, negant alii. Spectanda circumstantiae sunt, & Episcopi iudicio delibendum. Tunc licet instrumentis maxime uti possunt, cum ministrorum penuria urget. Superiores, qui mortis periculum in his casibus pertimescerent, non pastores, sed mercenarios se proderent.

III. Urgente articulo mortis licitum esse petere Eucharistiam à Sacerdote excommunicato, schismatico, & haeretico docent Theologi plures, dummodo absit scandalum, & Religionis contemptus. Gravior peccant Sacerdotes administrantes Eucharistiam absque superpelliceo, & stola, ut communis, & vera sententia docet. Ritus itaque Ecclesiae in hoc Augustissimo Sacramento administrando observentur exactissime.

IV. QUÆST. III. Administrandane parvulis est Eucharistia? RESP. Certum est olim in utraque Ecclesia orientali, & occidentali unà cum Baptismo administratam fuisse Eucharistiam parvulis; quae disciplina etiamnum obtinet in Ecclesia orientali. Quinque abhinc saeculis disciplina haec abrogata fuit in Ecclesia Latina. Utramque disciplinam commendat Tridentinum sess. 21. can. 4.

V. Emergentis, qui diuturna turbatione vexabantur à maligno spiritu, denegatum fuisse facram communionem colligitur ex can. 29. Concilii Illiberitani: sub vite termino illis concedebatur. Exempla plura perhibent, emergentis vi hujus Sacramenti sanatos esse. De his, & de amentibus fuit 3. part. quæst. 80. art. 9. loquitur S. Thomas. Amentibus à nativitate non esse hoc Sacramentum administrandum; illis verò qui antequam in amentiam incidenter, dederunt poenitentiae signa, & in extremo sint periculo constituti, administrandam esse Eucharistiam docent. Verum ad hoc quod atinet, spectari circumstantiae debent, nec regula generalis praescribi potest.

VI. Supplicio extremo prestandis non est deneganda Eucharistia: ut olim fiebat in Hispania, cujus morem improbat Dominicus Soto. Dicitur

plina qua nunc obtinet, servanda.

VII. QUÆST. IV. An concedenda sit Eucharistia publicis peccatoribus? RESP. Animadvertit S. Thomas 3. part. quæst. 80. art. 6. duplici modo peccatorem dici publicum. Primum per confessionem ipsius delinquentis, per testium depositionem, & iudicii publici sententiam: & is dicitur publicus publicitate iuris. Secundo per evidentiam facti, ut sunt fornicatores, raptores, histriones, mimi, mimæ, saltatrices. Publicis peccatoribus deneganda esse Eucharistiam penitentibus, fatentur omnes. Ministri enim instituti sunt dispensatores prudentes mysteriorum Dei. His dictum est Matth. 7. Nolite sanctum dare canibus. Peccatori publico secrete emendato deneganda Eucharistia est, si publicè petat, usque dum publicum scandalum auferat. Peccatori occulto publicè petenti Eucharistiam, concedenda est, quando denegari nequit sine ejusdem infamia. Si occultè petat, denegari debet. Si peccatum tamen notum sit ex confessione, denegari Eucharistia non potest, & oppositam opinionem damnavit Innocentius XI. Si peccator hoc in loco publicus, alio pergat ubi sit occultus, denegari eidem Eucharistia non debet, ut opinio mihi probabilior defendit.

VIII. QUÆST. V. Potestne Sacerdos ob meritum mortis, aut notabilitatis infamiae administrare Eucharistiam publico peccatori? RESP. Adfirmans opinio mihi falsa est. Nam sanctum dare canibus non licet, etiam vitandæ mortis causa. Nec minus falsa est opinio docens, posse Sacerdotem peccatori occulto portigere hostiam non consecratam. Quoniam, inquit 3. part. quæst. 80. art. 6. S. Thomas, Sacerdos iste facit indignare illos qui credunt hostiam consecratam. Non minus peccat Sacerdos qui ad evitandum infamiam peccatoris in os ejusdem simulat se immittere hostiam. Hæc mendax simulatio, sive Eucharistia, sive Poenitentia sacrilega est, & scandali plena.

CAPUT IV.

De necessitate istius Sacramenti, ejusque effectibus.

I. Divinum nunc mandatum paucis exponam. De fide est Sacramentum Eucharistiae in se susceptum non esse necessarium necessitate medii, ut definitur Tridentinum sess. 21. can. 4. Disputant Theologi num saltem necessarium sit in voto necessitate medii? Negat Turnely, si sermo sit, inquit, de voto proprie dicto. Dissidium potius de voce est quam de re. Sententia probabilior est quam docet ex Augustino S. Thomas 3. part. quæst. 80. art. 3. necessarium esse Eucharistiam in voto non explicito, sed implicito. Eucharistia est finis omnium sacramentorum, quæ strictiori vinculo nos Christo conjungit, & membra ejusdem peculiari ratione nos efficit. Ergo dum quis Baptismum suscipit, votum saltem implicitum habet suscipiendi Eucharistiam.

II. QUÆST. I. Etsi Eucharistia necessaria

ei præcepti Divini? RESP. Adfirmant communiter omnes cum S. Thomas 3. part. quæst. 80. art. 2. probaturque Christi verbis: Nisi manducaveritis carnem, &c. idque definitum est à Concilio Tridentino sess. 13. Quod præceptum obstringit omnes adultos. Quoniam divinum mandatum absolutum est, & universale. Ergo omnes comprehendit. Urget verò hoc præceptum præsertim mortis articulo urgente. Consuetudinem deferendi Eucharistiam ad infirmos antiquissimam esse asserit Tridentinum sess. 13. can. 6.

III. QUÆST. II. Qui paulo ante quam incidat in mortis periculum communicavit, asstringitur ne iterum sumere sacrum Viaticum? RESP. Adfirmat probabilior, & communior sententia. Qui tamen eodem die ex devotione communicavit, si in mortis periculum incidat, non tenetur eodem die Viaticum sumere, quia consuetudo Ecclesiae est ut bis non sumatur Eucharistia eodem die. Si quis verò fervore successus in extrema constitutus lucta petat sacrum Viaticum, ut securus illius ferat consuleret; ergo sanè eidem illud administrarem, licet olim fuerim anceps.

IV. Qui semel sumpsit Viaticum, si post incidat in peccatum, non tenetur eodem, aut altero die sumere Viaticum. Si verò plures supervixerit dies, puta octo, decem, poterit eidem iterum administrari.

V. QUÆST. III. An hoc Divinum præceptum pluries obliget? RESP. Adfirmant omnes. Regula generalis praescribi nequit. Ecclesia pro fidelium communitate statuit semel in anno esse communicandum. Quisque fidelium propria infirmitatis, & fervoris conciliis, & prudens Confessarius, qui ejusdem conscientiam dirigit, possunt determinare istius sacrae medicinae frequentiam.

VI. QUÆST. IV. Obligatne hoc Divinum præceptum ut Eucharistia sumatur sub utraque specie? RESP. Distinguenta est disciplina Ecclesie à præcepti obligatione. In Ecclesia Latina usque ad saeculum xii. in Graeca etiamnum obtinet disciplina communicandi sub utraque specie etiam quoad laicos. Saeculo xiv. nonnulli Bohemi carpere Ecclesiae Latinae disciplinam ausi sunt, dictique Calixtini, quorum auctoriam compressit Concilium Constantiense an. 1415, statuitque servandam esse invictam disciplinam, & tandem Concilium Tridentinum sess. 21. can. 1. definitivè communionem sub utraque specie non esse laicis, seu non sacrificantibus necessariam neque necessitate sacramenti, neque necessitate præcepti Divini. Dicit enim c. 6. Joannes: Si quis manducaverit ex hoc pane, vivet in æternum. Suffragatur quoque Ecclesie traditio. Vide tom. 8. lib. 3. dist. 1. cap. 9.

VII. QUÆST. V. Quinam sint Eucharistiae effectus? RESP. 1. Est augmentum gratiae. 2. Intima cum Christo, & cum fratribus conjunctio. 3. Spiritus delectatio, & interna cordis dulcedo. 4. Spirituale robur adversus demonis tentationes, mundi prestigia, & peccatorum illecebras. 5. Remissio venialium peccatorum. 6.

Remissio poenae. 7. Sensuum, & appetituum compressio. 8. Immortalitatis, & resurrectionis semen. 9. Perseverantia finalis, cui vita aeterna succedit.

CAPUT V.

De dispositionibus ad Eucharistiam: & de frequentia Communionis. Plures quorundam opinionis reseruntur.

I. Duplex dispositionum genus. Primum recedat movet impedimenta, nempe peccata mortalia; alterum animam virtutibus exornat. De primo in praesens. Novatores solam fidem pro dispositione requirunt; sed horum errorem proferipit sess. 13. can. 5. Tridentinum. Prima dispositio est mundities à culpa mortali. Qui post abolitionem recordatur se aliquod crimen perpetrasse, quod ex incupabili oblivione non est confessus, debet ante communionem illud confiteri, ut communis, & vera sententia docet. Non desunt Theologi, & quidem magni nominis, qui requirunt immunitatem ab effectu ad peccata venialia, ut fructus Eucharistiae percipiantur. Alii docent affectum ad venialia diminuire quidem fervorem, sed impeditur Eucharistiae fructus. Hoc dissidium excitare nos debet ad detestanda ipsa venialia crimina, cum juxta omnes charitatis fervorem diminuat.

II. QUÆST. I. An præceptum de praemittenda confessione ab eo qui est in peccato mortali, sit divinum, vel humanum? RESP. Humanum dumtaxat esse contendunt plures. Theologi communiter divinum esse adfirmant, declaratum à S. Paulo 1. Cor. 11. inquit: Probat autem se ipsum homo, & hoc de pane illo edat, & de calice bibat: & rursus: Sancta sanctis tractanda sunt.

III. QUÆST. II. Quid sententiam de interpretatione aliquorum in præceptum Tridentini consistendi quamprimum? RESP. Si Sacerdos urgente necessitate in peccato mortali celebravit contritus, jubet Tridentinum ut quamprimum confiteatur. Disputare non pauci ceperunt de more, utrum præceptum hoc sit, an consilium? Consilium dumtaxat esse aliqui adfirmant; sed horum opinionem damnavit Alexander VII. n. 38. Mandatum Tridentini sacrum Sacerdoti sacrificanti esse necessitate cum peccato mortali consistendi quamprimum, est consilium, non præceptum.

IV. QUÆST. III. Quid dicendum de interpretatione P. Lacroix, Viva, & aliorum in præfatione Tridentini decretum? RESP. P. Claudius Lacroix l. 6. tit. de Euch. n. 546. §. 4. hæc scribit, Docent Suar, Vazq, Sayr, March, Nug, Lugo, Diana, Dicastril, Averr, Joan, Sanch, Gob, Pelliz, Leander, & in hoc conveniunt fere omnes, inquit: Moya . . . citans valde multos, quod Sacerdos non tenetur hoc præcepto, si habens copiam Confessarii non sit confessus ex malitia quia licet gravius peccet, tamen in præceptis positus, vis non valet argumentum à minori ad majus, vel ad simile, ut cum communi docet Lugo . . . Tridentinum autem loquitur de eo qui neces-

rate urgente celebravit sine confessione prævia. Sed si fuerit copia Confessarii, non fuit necessitas urgente celebrandi absque confessione prævia. Ergo tunc non tenetur ad confitendum quamprimum. Hæc sententia est PROBABILIS. Hanc eandem opinionem defendit P. Viva in *Trut. in prop.* 38. *Alexand. VII. n. 12.* & in *Cur. Th. quest. 4. art. 7. n. 3.*

V. Tridentinum jubet ut Sacerdos, qui necessitate urgente, & Confessarii copia destitutus in peccato mortali celebravit, quamprimum confiteatur: quoniam jure naturali, & divino sancta sancte tractanda sunt. Qui vero nulla urgente necessitate, qui habens copiam Confessarii ex mera malitia in peccato mortali celebrat, neglecta confessione; in, inquit, citari Probabilitate, non tenetur quamprimum confiteri: quia in præceptis positivis non valet argumentum à minore ad majus, vel ad simile, uti cum communi Lugo. Nisi hoc sit paradoxon inauditum, fateor me nihil sapere. Præceptum Tridentinum declarat jus naturale, & divinum, quod sancta sancte tractanda sunt, definitque ut, si urgente necessitate, & deficiente copia Confessarii, Sacerdos confiteri non possit ante Missæ celebrationem, quamprimum confiteatur. Hoc præceptum Tridentini, ut dixi, est declaratio juris naturalis, & divini. Ergo si quamprimum tenetur confiteri Sacerdos qui necessitate coactus ad evitandum scandalum, & ut populo fideliter succurreret celebravit in peccato mortali; jure longè, & quam maximè potiori astringitur quamprimum confiteri Sacerdos qui nulla necessitate pressus, sed ex mera malitia in peccato mortali celebravit. Et hoc adeo evidens est ut sufficiat sensus communis à præjudiciis vacuus ad hanc veritatem percipiendam. Porrò si in veritate adeo luculenta præjudicia excantant vel ipsos, pios, doctosque auctores; quid expectandum est in questionibus ambiguis, & difficultatum involucriplex?

VI. QUÆST. IV. Quid de contritione, quam promittendam à laico confecto peccati mortali docet P. Tamburinus urgente necessitate? RESP. P. Tamburinus loc. cit. §. 7. n. 56. sequentem opinionem scribit. De laico non est difficultas. Satis enim est, si eliciat (contritionem) immediate ante ipsam sumptionem: & quia sumptio seu manducatio substantialiter fit cum cibum deglutimus, seu trajicimus, non autem dum ille est in ore, quando solum initiative est sumptio, ideo PROBABILISSIMUM puto satis esse, si altus contritionis fiat, cum ore habetur sanctissima hostia. Ita de Lugo de Eucharistia. disp. 12. n. 22. Hurtado de Euch. diff. 8. aliique.

VII. Dum has, similesque opiniones modò deridendas, modo deplorandas exhibemus, clamores contra nos ingeminantur. Sed oro, obsecroque vel ipsos prudentes Probabilitas, ut ipsi definiant, num permitendum sit ut à christianis Lectoribus hæc paradoxa inaudita legantur, sine prævio monito, quo ab istis sibi caveant. Quid? Hostia sacrosancta Christi in ore, & diabolus regnans in corde? In eodem homine Deus, & diabolus? Recipiat sceleratus homo Sacramentum in

ore; & antequam hostiam trajiciat in stomachum, tunc eliciat actum contritionis: quia dum est in ore, est initiative sumptio, dum trajicimus, manducatio substantialiter fit? Quis sine lacrymis sustinere potest hæc proponi, & frateri populo christiano, ut probabilissima, ne dum probabilia morum documenta? Docet Tamburinus cum ceteris Probabilitatis, vel ipsam imperfectam contritionem sola inchoata charitate formatam, adeo difficilem esse, ut Rigorismi oter sententiam requirentem ejusmodi contritionem: & nunc adeo facilem existimat, ut inter sumptionem hostie iniciative, & deglutionem consummative judicet elici posse non imperfectam, sed perfectam contritionem. Sit est descriptio opinionum istarum deplorabilia commenta: nec enim longius conflatari meretur.

VIII. QUÆST. V. Quid dicendum de opinione P. Vazquez, & Leandri assertantium, Sacerdotem mortaliter peccantem in ipsa celebratione Missæ non obstringi ad confitendum quamprimum? P. Leander tra. 7. disp. 7. q. 1. proponit hanc questionem his verbis: „ An Sacerdos, qui in ipsa altione sacrificii, candi recitatur peccati mortalis, aut forte illud committit, tenetur postea ex vi dicti præcepti quamprimum confiteri? Probabiliter respondeo, non teneri eo præcepto, quia Concilium fuit locutum de Sacerdote qui necessitate urgente absque prævia confessione celebravit, id est de Sacerdote qui necessitate coactus non præmissa confessione antequam ad celebrandum sacrificium accederet. . . non vero de Sacerdote qui, celebrando committit peccatum, aut illius recitatur. Ergo quantumvis tunc consecratur, atque communicetur absque confessione, non tenetur postea quamprimum confiteri. Sic Vazquez disp. 208. cap. 3. n. 2. Sayrus, Diana. “

IX. Que lex consistere valet ejusmodi interpretamentis admittis? Qui in ipsa celebratione Missæ perpetrat mortale flagitium, non tenetur quamprimum confiteri? Inauditum mihi est paradoxon istud. Nec minùs laxa est altera opinio Tamburini de Meth. Com. c. 1. n. 63. & Leandri q. 8. qui docent laicum alsidentem mentis communionis posse suscipere Eucharistiam, non præmissa confessione mortali peccati, cujus recordatur, etiam si absque scandalo recedere valeat: quia, inquit Leander, cum quodam modo inchoata sit altio sacra; non debet ob reverentiam Eucharistia recedere à divina illa mensa. Sic docent, & resolvunt casus temporum Doctores temporum. Verum enim vero Evangelium Christi clamat, seu Christus enim verò Evangelista Matth. c. 5. Si ergo offeras munus tuum ad altare, & recordatus ibi fueris, quod frater tuus habet aliquod adversum te; relinque ibi munus tuum (N. B.) ante altare, & vade prius reconciliari fratri tuo, & tunc venies offerre munus tuum. Quid ad hæc Caluiste cita? Hic non est sermo de sumptione sacrarum corporis Christi; sed de oblatione muneris. Non est sermo de peccato mortali offerentis, sed de ira, & indignatione in alterum fratrem. Oh quam ditat Theologia Christi à Theologia istorum Caluistarum! Tamburinus, & Leander docent non recedendum à men-

mensa sacra, etiam si nullum timeatur scandalum, alii cautiore docent; tunc recedendum non esse cum timeatur scandalum. Sed scandalum istud, quod exaggerant Caluista, contemnendum Christus docet in laudato textu. An præmittendum sacramentum Penitentia, ne homines dicant nos esse flagitiorum reos? Quod vir, ut femina christiana recedat à sacra mensa, non scandalum, sed probitatis argumentum perhibent. Adstantes enim inferunt: Recordatus ille est alcuius culpe, vel dubius evasit, & noluit conscientia perplexa sacrosanctum Christi corpus suscipere. Ergo scandalum quod plures Caluiste obtrudunt, chæmicum est. Tot Sacerdotes, tot Christiani, & Christianæ gravissimum ingerunt scandalum propter frequentes celebrationes, & communiones, ex quibus nullum fructum, nullam morum reformationem præferunt. Tot procaces feminae, impudentes, expudoratae, que continenter cum amantissimis conversantur, quæ choreas, theatra, ludos, comedias frequentant, simulque ad altaria accedunt, quæ Christum cum Belial conjungere perentant, & lucem cum tenebris, scandalum gravissimum populo christiano ingerunt. Hoc est scandalum in quo tollendo toti sinus oportet.

X. QUÆST. VI. Quid dicendum de opinione P. Tamburini docentis, dari posse casum in quo communicanti in mortali novum peccatum non committat? RESP. P. Tamburinus lib. de Meth. Com. cap. 1. §. 10. num. 71. ut viam sibi sternat ad sacrificium honestatum lectorem suum animat his verbis. Tam benigna sunt viscera misericordie Domini, ut non dedignetur excusare aliquando peccatorem nostrum. Invenio enim unum, vel alterum casum, in quo quis purissimam communionem in peccato sumere sine peccato possit. Ne vero adversarii mei de more imponere impetitis queant, me truncatas referre Caluistarum opinionones referbam totidem verbis Tamburini decisionem, quæ ejusmodi est.

XI. „ Etenim ex supradictis constat, Sacerdotem qui incepta bona fide Missam, recordatur se mortalis culpe reum, debere elicere actum saltem à se existimatæ contritionis. Sed jam si non possit, seu experietur actum illum sibi valde esse difficilem, quid agat? Confiteri non potest, conteri nequaquam valet, sacrificium inchoatum relinquere, ob infamiam sibi resultantem, difficillimum est. Quid ergo ab anima sic affecta superest extorquendum? Probabile est ex aliquorum sententia judico, hunc non peccatum mortalem, si cum hujusmodi conscientia peccati mortalis, & cum eo dolore quem tunc potest elicere, Missam prosequatur, consecratur, communicetque. Ita Vazquez de Euch. disp. 207. cap. 1. num. 34. Hurt. disp. 9. de Euch. diff. 1. De Lugo de Sacra. disp. 9. sect. 1. n. 8. Ratio est, quia præceptum dignè communicandi non videtur tam arctè fideles astringere, ut cogat Sacerdotem cum tanto suo dolore ab incepto sacro discedere. Tum autem ejusmodi Sacerdos non acquirit gratiam; sed tamen non peccabit. “

XII. Veritas fidei est Deum impossibilia non subere, ut definit Tridentinum sess. 6. c. 11. Si impossibile asserunt citati auctores præceptum contritionis, Lutheranismum, & Janenismum docent. Si possibile concedunt præceptum; ergo qui illud non implent, peccant. Ergo falsa, & scandali plena est doctrina Tamburini, & aliorum assertentium, casum dari in quo purissimam communionem in peccato sumere sine peccato possit.

XIII. Pergit ibidem n. 73. P. Tamburinus: Idemque erit de laico, qui jamjam receptorum sacramentum Synaxim ante lineam, nec sub aliquo pretextu se removere valens peccati mortalis recordetur, nec CONTERI POSSIT: ita ibi. . . Par enim est ratio, ANIMOSQUE TIMIDI. Hæc doctrina quam adoptat ipse P. Viva, non retellenda verbis, sed lacrymis deploranda est.

XIV. QUÆST. VII. Quid de dispositionibus corporis ad Eucharistiam necessariis dicendum? RESP. Primum est necessarium jejunium naturale Ecclesiæ statuto præscriptum; & hæc disciplina antiquissimam habet originem. Plurimas disputationes quas excitant aliqui, prætereo. Infirmi urgente mortis periculo communicare non jejuni valent, sicut & Sacerdos ob necessitatem perficiendi sacrificium, ab alio morte occupato, vel alio inopinato casu imperfectum relictum.

XV. QUÆST. VIII. An licitum sit accedere ad Eucharistiam post conjugalem copulam? RESP. Plura Concilia, & communiter Patres suadent ut de ante communionem conjuges continentiam observent. Missis plurimis testimoniis unum & alterum promam. S. Paulus 1. Cor. 7. inquit: Nulite fraudare invicem, nisi forte ex consensu ad tempus, ut vacetis orationi. Similia docet S. Petrus epist. 1. c. 3. Carechimus Tridentinus 2. p. c. 4. §. 18. inquit: Postulat tanti Sacramenti dignitas ut qui matrimonio juncti sunt, aliquot dies à concubitu uxorum abstinant, Davidis exemplo admoniti, qui cum pane propositionis à Sacerdote accepturus esset, parum se, & pueri sui ab uxorem consuetudine tres ipsos dies esse profusus est. De corporis ornatu extrema vitanda sunt. Sordidus dedecet, & irreverentiam redolet. Honesta mundities in veste, in manu, in manibus elucere debet. Arcende vero omnino sunt à sacra communione mulieres ille que sine nudato, & vanis vestibus luxum, fastum, & mundanas pompas præferentibus ad tantum Sacramentum accedere non erubescunt. Illarum odores, pulveres, ementia pulchritudo animarum fatorem, & spurcitiem longius exhalant.

XVI. QUÆST. IX. Quid de frequenti communionis dicendum? RESP. Prodit an. 1745. Parisiis liber incriptus, L'Esprit de Jesus Christ epist. de l'Eglise sur la frequente communion. Hoc opus editum à P. Picbon plures Episcopi Galliarum perdoctis episcopis proferipte, & Romana Sedes damnavit. Laxa ejusdem paradoxa reflexere in hoc compendio non expedit. Extrema hæc in re, sicut in ceteris, declinata sunt. Concilium Tridentinum sess. 22. c. 6. inquit: Optaret quidem sacrosancta Synodus ut singulis Missis fideles adstantes non solum spiritali affectu, sed sacramentali etiam Eucha-

Eucharistie perceptione communicarent, quo ad eos sanctissimi hujus Sacramenti fructus uberius provenirent. Utinam Christianorum mores tales essent, ut Concilii istius vota executioni mandari possent.

XVII. Laxa paradoxa in hac quoque materia docuerunt aliqui, ut ex frequentibus thesibus proscriptis patet. Vener. Innocen. XI. sequentem damnavit n. 56. *Frequens confessio, & communio, etiam in his qui genitiliter vivunt, est nota predestinationis.*

XVIII. In aliud extremum lapsi alii sunt, quorum errorem damnavit Alexander VIII. num. 22. *Sacerdotes sunt iudicandi qui jus ad communionem percipiendam prestant, antequam condignam de delictis suis poenitentiam egerint.*

XIX. *Similiter ardens sunt à sacra communione, quibus nondum inest amor Dei purissimus, & omni mixtionis experti.*

XX. Regulas frequentis communionis præscripsit Innocentius XI in suo decreto *Cum ad aures*, quod legere poteris tom. 8. lib. 3. diff. 1. cap. 12. sicut & plura SS. Patrum testimonia pro plena istius rei instructione, quæ legere poteris loc. cit. ibi invenies sacrilegarum communionum luculentissima argumenta.

DISSERTATIO IV.

De Sacrificio Missæ.

CAPUT I.

Sacrificii notio, ejusque necessitas.

I. QUÆST. I. Quid, & quatuorplex sit Sacrificium? RESP. Sacrificium in sua ampla significatione omne opus bonum comprehendit, sive interum, sive externum, quod in Dei gloriam dirigitur. Notio Sacrificii præse accepti hæc est: *Oblatio externa, solum Deo facta, qua in recognitionem supremi ejus dominii à legitimo ministro res aliquæ sensibilis, & permanens ritu mystico consecratur. Locum generis oblatio tenet. Dicitur externa, seu sensibilis, quia est actus Religionis, qua homines una conveniunt. Convenire autem nequeant nisi signis sensibilibus, quibus id manifestant quod animo intrinsecus gerunt. Rei sensibilis Sacrificium dicitur, ut distinguatur à sacrificio cordis contriti. Solum Deo facta. Solum quippe Deus conditor, & moderator hominum est, principium, & finis. In recognitionem supremi dominii. Sacrificio hoc exteriori protestatur homo Deo servitiem, & quicquid boni habet, ab eo accepisse. Primatus enim Sacrificii finis est cultus Deo exhibitus. A legitimo ministro oblatio immolanda est, scilicet à persona quæ ad hoc officium destinata est.*

II. Sacrificium dividitur 1. ratione materię, quæ alia est solida, ut animal, quod offerebatur in veteri lege post partem de hoste victoriam: & idem dicebatur *hostia*, & à victoria *victima*. Solidæ quoque res sunt panis, sal, thus, spicæ,

tritum. Alia est materia liquida, ut vinum, oleum, sanguis, aqua, quæ aliquando offerebantur, & dicebantur *libamen*. 2. Ratione formæ tribuitur in holocaustum, in sacrificium seu hostiam pro peccato, & hostiam pacificam. Omnium sacrificiorum perfectissimum erat holocaustum, quod totum consumebatur. Sacrificium pro peccato partim consumebatur, partim cedebat in usum Sacerdotum. 3. Ratione finis dividitur in læviticum, eucharisticum, imperatorum, & propitiatorum.

III. QUÆST. II. An fidei dogma sit, Missam esse Sacrificium? RESP. Vetus nominibus Missæ Sacrificium appellatur. 1. dicitur *Liturgia*. 2. *Synaxis* seu conjunctio fidelium cum Christo. 3. *Oblatio* quæ in expiationem peccatorum offertur. 4. *Collecta*, seu congregatio fidelis populi. 5. dicitur *Missæ* à verbo *mittere*, sive quod Christus hostia sit à Deo missa nobis, sive quod ex donis à populo fidei missis Sacrificium fieret, sive quia peracto sacrificio populus mittitur, Diacono canente: *Ita, missa est.*

IV. Triplici canone definitur Tridentinum *sess. 22.* Eucharistiam esse verum Sacrificium. Can. 1. *Si quis dixerit in Missa non offerri Deo veram & propriam Sacrificium &c. anathema sit.* Similia habentur can. 3. & 4. His tribus canonibus profigavit Tridentinum Novatorum errores. Accedit perpetua Ecclesiæ traditio, & Patrum consensus, quorum testimonia dedi tom. 8. lib. 3. diff. 2. c. 2.

V. QUÆST. III. Utrum essentia Sacrificii Missæ sita sit in oblatione? RESP. Oblatio quæ præcedit consecrationem, est mera preparatio ad Sacrificium: est enim oblatio panis, & vini. Panis autem, & vinum non sunt victima Sacrificii; sed victima est ipse Christus Dominus. Oblatio quæ sacrificium consequitur, similiter ad sacrificii essentiam non pertinet, cum non sit à Christo instituta, sed ab Ecclesia, sicut & prima.

VI. Oblatio sita in consecratione constituit essentiam Sacrificii Missæ. Nam Sacrificium consistit in oblatione & immolatione victimæ sensibilis. Porro certum est in consecratione esse veram oblationem. Siquidem Christus vi consecrationis tamquam verus agnus, & victima sistitur in altari sub speciebus panis, & vini, & in quodam statu mortis constituitur, quatenus per spiritualem verborum gladium, sub diversis, & separatis speciebus immolatur, & offertur Deo Patri. Hæc autem separatio mystica, quæ vi verborum sui corporis ac sanguinis, aptè representat separationem cruentam sanguinis à corpore in cruce peractam.

VII. Communio Sacerdotis est pars saltem integralis Sacrificii Missæ, ut omnes fateantur. Quodam propugnant partem esse essentialem. Quoniam sacrificium Missæ est omnium perfectissimum, & holocausti rationem obinet. Porro sicut in holocausto tota victima consumebatur; ita in Sacrificio Missæ per communionem Sacerdotis tota victima consumitur. Sed dissidium istud parvi momenti est. Consumptio enim sacrificii de jure divino est. Quare si Sacerdos post consecrationem

nem moritur, alter Sacerdos etiam non jejunus consumere Sacrificium debet. Quare consecratio essentialiter ordinatur ad consumptionem. Similiter consecratio utriusque speciei ad essentiam pertinet Sacrificii, ut omnes Theologi adfirmant. In consecratione enim sit representatio passionis dominicæ. Ergo non debet corpus sine sanguine consecrari. Hinc si Sacerdos post consecrationem panis moritur, substituendus alius Sacerdos est qui inchoatum perficiat Sacrificium.

VIII. Si post consecrationem venenum deprehendatur, non debet sumi, sed debet in vasculo apto conservari, & aliud vinum consecrari, & sumi. Si animal ceciderit, debet cautè capi, lavari, & comburi, & una cum cineribus mitti in Sacramentum, ut 3. p. q. 83. art. 6. ad 3. S. Thomas docet.

CAPUT II.

De valore Sacrificii Missæ. Pro quibus offerri, & à quo ministro possit.

I. QUÆST. I. Est ne infinitus valor Sacrificii Missæ? RESP. Duplex valor: unus ex opere operato, qui ab ipso opere immediatè à Christo instituto proficiscitur; alius opere operantis, qui est effectus meriti, & dignitatis ministri. Disputant in utramque partem Theologi, sic ne infinitus valor ex opere operato: illum enim esse finitum omnes fateantur. Paucis quaestionem resolvo. Si valor spectetur absolute, & quatenus exprimit virtutem, & sufficientiam, dubio procul est infinitus: quoniam Sacrificium Missæ idem est quantum ad sufficientiam ad Sacrificium Crucis. Modus dumtaxat offerendi diversus est. Si vero spectetur ut à Ministris offeratur in actu secundo, sic limitatus est, & finitus. Quid quod ipsum Sacrificium Crucis quantum ad applicationem effectum limitatum in nobis producit, quia dispositio subiecti finita est? Si effectus Sacrificii Missæ esset infinitus, æquè prodesset omnibus, ac uni vel alteri; & una sola Missa omnes Purgatorii animas liberaret; & tamen Ecclesia nunquam cessat ab offerendis Sacrificiis pro defunctis.

II. QUÆST. II. Qui sint effectus Sacrificii Missæ? RESP. Concilium Tridentinum, *sess. 22. c. 2.* hæc docet. *Sacrificium Missæ non solum pro fidelium vivorum peccatis, panis, satisfactionibus, & aliis necessitatibus, sed & pro defunctis in Christo, nondum ad plenum purgatis, rite juxta Apostolorum traditionem offertur.* Cum Sacrificium Missæ sit propitiatorium, valet ad peccatorum veniam, & satisfactionem, ut idem Concilium *ibidem can. 3.* definitur. Per Sacrificium remittuntur peccata mediate, quatenus Deus peccatori gratias actuales largitur, quibus excitatur, & disponitur ad poenitentiam. Justis confert augmentum gratiæ, illisque prodest ad peccatorum venialium remissionem. Hoc quoque Sacrificio impetrantur bona temporalia, quatenus istorum usus ad vitam æternam conducit. Missæ itaque Sacrificium ordinatur ad bona temporalia, non

Tom. II.

tamquam ad finem, sed tamquam ad media quorum usus ad finem viam iterat.

III. QUÆST. III. Cui, & pro quibus Missæ Sacrificium offertur? RESP. Solum Deo Missæ sacrificium offertur, ut Catholici omnes docent, sicut templa & altaria solum Deo eriguntur, & consecrantur, ut Tridentinum definitur *sess. 22. cap. 3.*

IV. Offerri verò Sacrificium Missæ potest pro omnibus hominibus paganis, Judæis, schismaticis, hæreticis, excommunicatis, catechumenis, maxime tamen pro fidelibus. Et hoc eruitur ex ipso S. Paulo, qui 1. ad Tim. 2. inquit: *Hoc bonum est, & acceptum coram Salvatore nostro Deo, qui omnes homines velit salvos fieri, & ad agnitionem veritatis venire.* Pro omnibus passus Christus est: ergo pro omnibus offerri Sacrificium valet. Potiori tamen jure offertur pro fidelibus, qui vinculo fidei Christo conjuncti sunt. Pro damnatis non esse sacrificium offerendum docent omnes. Neque pro Sanctis cum Deo regnantibus offertur sacrificium, quia nihil expandum in ipsis est.

V. QUÆST. IV. Utrum offerri Sacrificium possit pro animabus in Purgatorio decedentibus? RESP. Adfirmant omnes Catholici, idque ex perenni Ecclesiæ traditione colligitur, & ex Scriptura sancta, præsertim ex 2. Machabeorum cap. 12. Et hoc Tridentinum *sess. 22. cap. 2.* definitur: *Sacrificium Missæ non solum pro fidelium vivorum peccatis, panis, & satisfactionibus, & aliis necessitatibus, sed & pro defunctis rite juxta Apostolorum traditionem offertur.* Hoc idem declaravit can. 3. Patrum, & aliorum Conciliorum testimonia præterea brevitate causa.

VI. QUÆST. V. Quisnam est minister Sacrificii Missæ? RESP. Solum Sacerdotes esse ministros hujus Sacrificii semper docuit Ecclesia catholica, & adversus Novatores definitur *sess. 7. can. 10.* Tridentinum. *Si quis dixerit, Christianos omnes in verbo, & omnibus Sacramentis administrandos habere potestatem; anathema sit.* Et rursus *sess. 22. can. 2.* subdit: *Si quis dixerit illis verbis. Hoc facite in meam commemorationem, Christum non instituisse Apostolos Sacerdotes, aut non ordinasse ut ipsi, alique Sacerdotes offerrent corpus, & sanguinem suum; & anathema sit.* Christus Dominus, ut Æternus Sacerdos secundum ordinem Melchisedech, est principalis offerens. Sacerdotes offerunt ut ministri, & vicarii ejusdem Christi. Offerunt quidem ut veri Sacerdotes ad hoc ministerium ordinati, sed ministerialiter. Populus fidelis offert desiderio, voluntate, & spiritali conjunctione cum offerente.

VII. QUÆST. VI. An Sacerdotes scilicet, hæretici, schismatici, suspensi, excommunicati, degrades, dati validè sacrificium perficiant? RESP. Sacerdotes peccato mortali inquinatos validè consecratur docent Catholici omnes. Cæteros quoque recentissimos validè Sacrificium perficere docent cum S. Thoma 3. p. q. 82. art. 7. ad 3. Theologi omnes. Quoniam licet exercitium ordinis suspensum à legitimo superiore possit; potestas tamen ordinis deleri nequit. Non licet tamen vel assistere Sacrificio, vel petere communionem à Sacerdote.

rate urgente celebravit sine confessione prævia. Sed si fuerit copia Confessarii, non fuit necessitas urgente celebrandi absque confessione prævia. Ergo tunc non tenetur ad confitendum quamprimum. Hæc sententia est PROBABILIS. Hanc eandem opinionem defendit P. Viva in *Trut. in prop.* 38. *Alexand. VII. n. 12.* & in *Cur. Th. quest. 4. art. 7. n. 3.*

V. Tridentinum jubet ut Sacerdos, qui necessitate urgente, & Confessarii copia destitutus in peccato mortali celebravit, quamprimum confiteatur: quoniam jure naturali, & divino sancta sancte tractanda sunt. Qui verò nulla urgente necessitate, qui habens copiam Confessarii ex mera malitia in peccato mortali celebrat, neglecta confessione; in, inquit, citari Probabilitate, non tenetur quamprimum confiteri: quia in præceptis positivis non valet argumentum à minore ad majus, vel ad simile, uti cum communi Lugo. Nisi hoc sit paradoxon inauditum, fateor me nihil sapere. Præceptum Tridentinum declarat jus naturale, & divinum, quod sancta sancte tractanda sunt, definitque ut, si urgente necessitate, & deficiente copia Confessarii, Sacerdos confiteri non possit ante Missæ celebrationem, quamprimum confiteatur. Hoc præceptum Tridentini, ut dixi, est declaratio juris naturalis, & divini. Ergo si quamprimum tenetur confiteri Sacerdos qui necessitate coactus ad evitandum scandalum, & ut populo fideliter succurreret celebravit in peccato mortali; jure longè, & quam maximè potiori astringitur quamprimum confiteri Sacerdos qui nulla necessitate pressus, sed ex mera malitia in peccato mortali celebravit. Et hoc adeò evidens est ut sufficiat sensus communis à præjudiciis vacuus ad hanc veritatem percipiendam. Porrò si in veritate adeò luculenta præjudicia excantant vel ipsos, pios, doctosque auctores; quid expectandum est in questionibus ambiguis, & difficultatum involucriplex?

VI. QUÆST. IV. Quid de contritione, quam promittendam à laico confecto peccati mortali docet P. Tamburinus urgente necessitate? RESP. P. Tamburinus loc. cit. §. 7. n. 56. sequentem opinionem scribit. De laico non est difficultas. Satis enim est, si eliciat (contritionem) immediate ante ipsam sumptionem: & quia sumptio seu manducatio substantialiter fit cum cibum deglutimus, seu trajicimus, non autem dum ille est in ore, quando solum initiative est sumptio, ideo PROBABILISSIMUM puto satis esse, si altus contritionis fiat, cum ore habetur sanctissima hostia. Ita de Lugo de Eucharistia. disp. 12. n. 22. Hurtado de Euch. diff. 8. aliique.

VII. Dum has, similesque opiniones modò deridendas, modo deplorandas exhibemus, clamores contra nos ingeminantur. Sed oro, obsecroque vel ipsos prudentes Probabilitas, ut ipsi definiant, num permitendum sit ut à christianis Lectoribus hæc paradoxa inaudita legantur, sine prævio monito, quo ab istis sibi caveant. Quid? Hostia sacrosancta Christi in ore, & diabolus regnans in corde? In eodem homine Deus, & diabolus? Recipiat sceleratus homo Sacramentum in

ore; & antequam hostiam trajiciat in stomachum, tunc eliciat actum contritionis: quia dum est in ore, est initiative sumptio, dum trajicimus, manducatio substantialiter fit? Quis sine lacrymis sustinere potest hæc proponi, & frateri populo christiano, ut probabilissima, ne dum probabilia morum documenta? Docet Tamburinus cum ceteris Probabilitatis, vel ipsam imperfectam contritionem sola inchoata charitate formatam, adeò difficilem esse, ut Rigorismi oter sententiam requirentem ejusmodi contritionem: & nunc adeò facilem existimat, ut inter sumptionem hostie iniciative, & deglutionem consummative judicet elici posse non imperfectam, sed perfectam contritionem. Sit est descriptis opinionum istarum deplorabilia commenta: nec enim longius conflatari meretur.

VIII. QUÆST. V. Quid dicendum de opinione P. Vazquez, & Leandri assertantium, Sacerdotem mortaliter peccantem in ipsa celebratione Missæ non obstringi ad confitendum quamprimum? P. Leander tra. 7. disp. 7. q. 1. proponit hanc questionem his verbis: „ An Sacerdos, qui in ipsa altione sacrificii, candi recitatur peccati mortalis, aut forte illud committit, tenetur postea ex vi dicti præcepti quamprimum confiteri? Probabiliter respondeo, non teneri eo præcepto, quia Concilium fuit locutum de Sacerdote qui necessitate urgente absque prævia confessione celebravit, id est de Sacerdote qui necessitate coactus non præmissa confessione antequam ad celebrandum sacrificium accederet. . . non verò de Sacerdote qui, celebrando quantumvis peccatum, aut illius recitatur. Ergo quantumvis tunc consecratur, atque communicetur absque confessione, non tenetur postea quamprimum confiteri. Sic Vazquez disp. 208. cap. 3. n. 2. Sayrus, Diana. “

IX. Que lex consistere valet ejusmodi interpretamentis admittis? Qui in ipsa celebratione Missæ perpetrat mortale flagitium, non tenetur quamprimum confiteri? Inauditum mihi est paradoxon istud. Nec minùs laxa est altera opinio Tamburini de Meth. Com. c. 1. n. 63. & Leandri q. 8. qui docent laicum alsidentem mentis communionis posse suscipere Eucharistiam, non præmissa confessione mortali peccati, cujus recordatur, etiam absque scandalo recedere valeat: quia, inquit Leander, cum quodam modo inchoata sit altio sacra; non debet ob reverentiam Eucharistia recedere à divina illa mensa. Sic docent, & resolvunt casus temporum Doctores temporum. Verum enim verò Evangelium Christi clamat, seu Christus enim verò Evangelista Matth. c. 5. Si ergo offeras munus tuum ad altare, & recordatus ibi fueris, quòd frater tuus habet aliquod adversum te; relinque ibi munus tuum (N. B.) ante altare, & vade prius reconciliari fratri tuo, & tunc venies offerre munus tuum. Quid ad hæc Caluiste cita? Hic non est sermo de sumptione sacrarum corporis Christi; sed de oblatione muneris. Non est sermo de peccato mortali offerentis, sed de ira, & indignatione in alterum fratrem. Oh quam ditat Theologia Christi à Theologia istorum Caluistarum! Tamburinus, & Leander docent non recedendum à men-

mensa sacra, etiam si nullum timeatur scandalum, alii cautiore docent; tunc recedendum non esse cum timeatur scandalum. Sed scandalum istud, quod exaggerant Caluista, contemnendum Christus docet in laudato textu. An præmittendum sacramentum Penitentia, ne homines dicant nos esse flagitiorum reos? Quod vir, ut femina christiana recedat à sacra mensa, non scandalum, sed probitatis argumentum perhibent. Adstantes enim inferunt: Recordatus ille est alicujus culpe, vel dubius evasit, & noluit conscientia perplexa sacrosanctum Christi corpus suscipere. Ergo scandalum quod plures Caluista obtrudunt, chæmicum est. Tot Sacerdotes, tot Christiani, & Christianæ gravissimum ingerunt scandalum propter frequentes celebrationes, & communiones, ex quibus nullum fructum, nullam morum reformationem præferunt. Tot procaces feminae, impudentes, expudoratae, que continenter cum amantissimis conversantur, quæ choreas, theatra, ludos, comedias frequentant, simulque ad altaria accedunt, quæ Christum cum Belial conjungere perentant, & lucem cum tenebris, scandalum gravissimum populo christiano ingerunt. Hoc est scandalum in quo tollendo toti sinus oportet.

X. QUÆST. VI. Quid dicendum de opinione P. Tamburini docentis, dari posse casum in quo communicanti in mortali novum peccatum non committat? RESP. P. Tamburinus lib. de Meth. Com. cap. 1. §. 10. num. 71. ut viam sibi sternat ad sacrificium honestatum lectorem suum animat his verbis. Tam benigna sunt viscera misericordie Domini, ut non dedignetur excusare aliquandò peccatam nostram. Invenio enim unum, vel alterum casum, in quo quis purissimam communionem in peccato sumere sine peccato possit. Ne verò adversarii mei de more imponere impetitis queant, me truncatas referre Caluistarum opinionones referbam totidem verbis Tamburini decisionem, quæ ejusmodi est.

XI. „ Etenim ex supradictis constat, Sacerdotem qui incepta bona fide Missam, recordatur se mortalis culpe reum, debere elicere actum saltem à se existimatum contritionis. Sed jam si non possit, seu experietur actum illum sibi valde esse difficilem, quid agat? Confiteri non potest, conteri nequaquam valet, sacrificium inchoatum relinquere, ob infamiam sibi resultantem, difficillimum est. Quid ergo ab anima sic affecta superest extorquendum? Probabile est ex aliquorum sententia judico, hunc non peccatum mortalem, si cum hujusmodi conscientia peccati mortalis, & cum eo dolore quem tunc potest elicere, Missam prosequatur, consecratur, communicetque. Ita Vazquez de Euch. disp. 207. cap. 1. num. 34. Hurt. disp. 9. de Euch. diff. 1. De Lugo de Sacra. disp. 9. sect. 1. n. 8. Ratio est, quia præceptum dignè communicandi non videtur tam arctè fideles astringere, ut cogat Sacerdotem cum tanto suo dolore ab incepto sacro discedere. Tum autem ejusmodi Sacerdos non acquirit gratiam; sed, tamen non peccabit. “

XII. Veritas fidei est Deum impossibilia non subere, ut definit Tridentinum sess. 6. c. 11. Si impossibile asserunt citati auctores præceptum contritionis, Lutheranismum, & Janenismum docent. Si possibile concedunt præceptum; ergo qui illud non implent, peccant. Ergo falsa, & scandali plena est doctrina Tamburini, & aliorum assertentium, casum dari in quo purissimam communionem in peccato sumere sine peccato possit.

XIII. Pergit ibidem n. 73. P. Tamburinus: Idemque erit de laico, qui jamjam receptorum sacramentum Synaxim ante lineam, nec sub aliquo pretextu se removere valens peccati mortalis recordetur, nec CONTERI POSSIT: ita ibi. . . Par enim est ratio, ANIMOSQUE TIMIDI. Hæc doctrina quam adoptat ipse P. Viva, non refellenda verbis, sed lacrymis deploranda est.

XIV. QUÆST. VII. Quid de dispositionibus corporis ad Eucharistiam necessariis dicendum? RESP. Primum est necessarium jejunium naturale Ecclesiæ statuto præscriptum; & hæc disciplina antiquissimam habet originem. Plurimas disputationes quas excitant aliqui, prætereo. Infirmi urgente mortis periculo communicare non jejuni valent, sicut & Sacerdos ob necessitatem perficiendi sacrificium, ab alio morte occupato, vel alio inopinato casu imperfectum relicto.

XV. QUÆST. VIII. An licitum sit accedere ad Eucharistiam post conjugalem copulam? RESP. Plura Concilia, & communiter Patres suadent ut de ante communionem conjuges continentiam observent. Missis plurimis testimoniis unum & alterum promam. S. Paulus 1. Cor. 7. inquit: Nullic fraudare incipem, nisi forte ex consensu ad tempus, ut vacetis orationi. Similia docet S. Petrus epist. 1. c. 3. Carechimus Tridentinus 2. p. c. 4. §. 18. inquit: Postulat tanti Sacramenti dignitas ut qui matrimonio juncti sunt, aliquot dies à concubitu uxorum abstinant, Davidis exemplo admoniti, qui cum pane propositionis à Sacerdote accepturus esset, parum se, & pueri sui ab uxorem consuetudine tres ipsos dies esse profusus est. De corporis ornatu extrema vitanda sunt. Sordidus dedecet, & irreverentiam redolet. Honesta mundities in veste, in manu, in manibus elucere debet. Arcende verò omnino sunt à sacra communione mulieres ille que sine nudato, & vanis vestibus luxum, fastum, & mundanas pompas præferentibus ad tantum Sacramentum accedere non erubescunt. Illarum odores, pulveres, ementia pulchritudo animarum fatorem, & spurcitiem longius exhalant.

XVI. QUÆST. IX. Quid de frequenti communionis dicendum? RESP. Prodit an. 1745. Parisiis liber incriptus, L'Esprit de Jesus Christ epist. de l'Eglise sur la frequente communion. Hoc opus editum à P. Picbon plures Episcopi Galliarum perdoctis episcopis proferipte, & Romana Sedes damnavit. Laxa ejusdem paradoxa refellere in hoc compendio non expedit. Extrema hæc in re, sicut in ceteris, declinata sunt. Concilium Tridentinum sess. 22. c. 6. inquit: Optaret quidem sacrosancta Synodus ut singulis Missis fideles adstantes non solum spiritali affectu, sed sacramentali etiam Eucha-

Sacerdotes comittere Diaconis queunt ut Eucharistiam administrent. Non tamen Clericis Diacono inferioribus, & multo minus laicis licitum est, vel sibi, vel aliis communionem administrare in Ecclesia Latina, quia plures canones id vetant. In extremo necessitatis casu potest Sacerdos seipsum communicare, sicut, & Diaconus. Inimò solius devotiois fons, si desit idoneus minister, posse semetipsum communicare Sacerdotes, & Diaconos, contendunt multi. Sed spectanda est hodierna disciplina.

II. QUÆST. II. Teneturne Parochus tempore pestis cum vite periculo communicare suis parochianis? RESP. Omnes curam animarum habentes, Papa, Archiepiscopi, Episcopi, Patroci, Rectores, Superiores tempore pestis, vel epidemice astricti sunt cum vite periculo administrare subditis suis Sacramentum Eucharistiae. Disputant, num administrare tal tempore queant in cochleari argenteo praefati ministri Eucharistiam infirmis. Alii adfirmant, negant alii. Spectanda circumstantiae sunt, & Episcopi iudicio delibendum. Tunc licet instrumentis maxime uti possunt, cum ministrorum penuria urget. Superiores, qui mortis periculum in his casibus pertimescerent, non pastores, sed mercenarios se proderent.

III. Urgente articulo mortis licitum esse petere Eucharistiam à Sacerdote excommunicato, schismatico, & haeretico docent Theologi plures, dummodo absit scandalum, & Religionis contemptus. Gravior peccant Sacerdotes administrantes Eucharistiam absque superpelliceo, & stola, ut communis, & vera sententia docet. Ritus itaque Ecclesiae in hoc Augustissimo Sacramento administrando observentur exactissime.

IV. QUÆST. III. Administrandane parvulis est Eucharistia? RESP. Certum est olim in utraque Ecclesia orientali, & occidentali unà cum Baptismo administratam fuisse Eucharistiam parvulis; quae disciplina etiamnum obtinet in Ecclesia orientali. Quinque abhinc saeculis disciplina haec abrogata fuit in Ecclesia Latina. Utramque disciplinam commendat Tridentinum sess. 21. can. 4.

V. Emergentis, qui diuturna turbatione vexabantur à maligno spiritu, denegatum fuisse facram communionem colligitur ex can. 29. Concilii Illiberitani: sub vite termino illis concedebatur. Exempla plura perhibent, emergentis vi hujus Sacramenti sanatos esse. De his, & de amentibus fuit 3. part. quæst. 80. art. 9. loquitur S. Thomas. Amentibus à nativitate non esse hoc Sacramentum administrandum; illis verò qui antequam in amentiam incidenter, dederunt poenitentiae signa, & in extremo sint periculo constituti, administrandam esse Eucharistiam docent. Verum ad hoc quod atinet, spectari circumstantiae debent, nec regula generalis praescribi potest.

VI. Supplicio extremo prestandis non est deneganda Eucharistia: ut olim fiebat in Hispania, cujus morem improbat Dominicus Soto. Dicitur

plina qua nunc obtinet, servanda.

VII. QUÆST. IV. An concedenda sit Eucharistia publicis peccatoribus? RESP. Animadvertit S. Thomas 3. part. quæst. 80. art. 6. duplici modo peccatorem dici publicum. Primum per confessionem ipsius delinquentis, per testium depositionem, & iudicii publici sententiam: & is dicitur publicus publicitate juris. Secundo per evidentiam facti, ut sunt feneratores, raptores, histiones, mimi, mimae, saltatrices. Publicis peccatoribus deneganda esse Eucharistiam penitentibus, fatentur omnes. Ministri enim instituti sunt dispensatores prudentes mysteriorum Dei. His dictum est Matth. 7. Nolite sanctum dare canibus. Peccatori publico secrete emendato deneganda Eucharistia est, si publice petat, usque dum publicum scandalum auferat. Peccatori occulto publicè petenti Eucharistiam, concedenda est, quando denegari nequit sine ejusdem infamia. Si occultè petat, denegari debet. Si peccatum tamen notum sit ex confessione, denegari Eucharistia non potest, & oppositam opinionem damnavit Innocentius XI. Si peccator hoc in loco publicus, alio pergat ubi sit occultus, denegari eidem Eucharistia non debet, ut opinio mihi probabilior defendit.

VIII. QUÆST. V. Potestne Sacerdos ob meritum mortis, aut non abiliis suis infamia administrare Eucharistiam publico peccatori? RESP. Adfirmans opinio mihi falsa est. Nam sanctum dare canibus non licet, etiam vitandae mortis causa. Nec minus falsa est opinio docens, posse Sacerdotem peccatori occulto porrigere hostiam non consecratam. Quoniam, inquit 3. part. quæst. 80. art. 6. S. Thomas, Sacerdos iste facit indignum illos qui credunt hostiam consecratam. Non minus peccat Sacerdos qui ad evitandum infamiam peccatoris in os ejusdem simulat se immittere hostiam. Haec mendax simulatio, sive Eucharistia, sive Poenitentiae sacrilega est, & scandalum plena.

CAPUT IV.

De necessitate istius Sacramenti, ejusque effectibus.

I. Divinum nunc mandatum paucis exponam. De fide est Sacramentum Eucharistiae in se susceptum non esse necessarium necessitate medii, ut definitur Tridentinum sess. 21. can. 4. Disputant Theologi num saltem necessarium sit in voto necessitate medii? Negat Turnely, si sermo sit, inquit, de voto proprie dicto. Dissidium potius de voce est quam de re. Sententia probabilior est quam docet ex Augustino S. Thomas 3. part. quæst. 80. art. 3. necessarium esse Eucharistiam in voto non explicito, sed implicito. Eucharistia est finis omnium sacramentorum, quae strictiori vinculo nos Christo conjungit, & membra ejusdem peculiari ratione nos efficit. Ergo dum quis Baptismum suscipit, votum saltem implicitum habet suscipiendi Eucharistiam.

II. QUÆST. I. Etsi Eucharistia necessaria

ei precepti Divini? RESP. Adfirmant communiter omnes cum S. Thomas 3. part. quæst. 80. art. 2. probaturque Christi verbis: Nisi manducaveritis carnem, &c. idque definitum est à Concilio Tridentino sess. 13. Quod praecipuum obstringit omnes adultos. Quoniam divinum mandatum absolutum est, & universale. Ergo omnes comprehendit. Urget verò hoc praecipuum praeteritum mortis articulo urgente. Consuetudinem deferendi Eucharistiam ad infirmos antiquissimam esse asserit Tridentinum sess. 13. can. 6.

III. QUÆST. II. Qui paulo ante quam incidat in mortis periculum communicavit, asstringitur ne iterum sumere sacrum Viaticum? RESP. Adfirmat probabilior, & communior sententia. Qui tamen eodem die ex devotione communicavit, si in mortis periculum incidat, non tenetur eodem die Viaticum sumere, quia consuetudo Ecclesiae est ut bis non sumatur Eucharistia eodem die. Si quis verò fervore successus in extrema constitutus lucta petat sacrum Viaticum, ut securus illius faceretur, ergo sanè eidem illud administrarem, licet olim fuerim anceps.

IV. Qui semel sumpsit Viaticum, si post incidat in peccatum, non tenetur eodem, aut altero die sumere Viaticum. Si verò plures supervixerit dies, puta octo, decem, poterit eidem iterum administrari.

V. QUÆST. III. An hoc Divinum praecipuum plures obliget? RESP. Adfirmant omnes. Regula generalis praescribi nequit. Ecclesia pro fidelium communitate statuit semel in anno esse communicandum. Quisque fidelium propria infirmitatis, & fervoris conciliis, & prudens Confessarius, qui ejusdem conscientiam dirigit, possunt determinare istius sacrae medicinae frequentiam.

VI. QUÆST. IV. Obligatne hoc Divinum praecipuum ut Eucharistia sumatur sub utraque specie? RESP. Distinguenta est disciplina Ecclesiae à praecipui obligatione. In Ecclesia Latina usque ad saeculum xii. in Graeca etiamnum obtinet disciplina communicandi sub utraque specie etiam quoad laicos. Saeculo xiv. nonnulli Bohemi carpere Ecclesiae Latinae disciplinam ausi sunt, auctore Calixtini, quorum audaciam compressit Concilium Constantiense an. 1415, statuitque servandam esse invictam disciplinam, & tandem Concilium Tridentinum sess. 21. can. 1. definitivè communionem sub utraque specie non esse licitam, seu non sacrificantibus necessariam neque necessitate sacramenti, neque necessitate praecipui Divini. Dicit enim c. 6. Joannes: Si quis manducaverit ex hoc pane, vivet in aeternum. Suffragatur quoque Ecclesiae traditio. Vide tom. 8. lib. 3. dist. 1. cap. 9.

VII. QUÆST. V. Quinam sint Eucharistiae effectus? RESP. 1. Est augmentum gratiae. 2. Intima cum Christo, & cum fratribus conjunctio. 3. Spiritus delectatio, & interna cordis dulcedo. 4. Spirituale robur adversus demonis tentationes, mundi prestigia, & peccatorum illecebras. 5. Remissio venialium peccatorum. 6.

Remissio poenae. 7. Sensuum, & appetituum compressio. 8. Immortalitatis, & resurrectionis semen. 9. Perseverantia finalis, cui vita aeterna succedit.

CAPUT V.

De dispositionibus ad Eucharistiam: & de frequentia Communionis. Plures quorundam opinionis reseruntur.

I. Duplex dispositionum genus. Primum recedat movet impedimenta, nempe peccata mortalia; alterum animam virtutibus exornat. De primo in praesens. Novatores solam fidem pro dispositione requirunt; sed horum errorem proferunt sess. 13. can. 5. Tridentinum. Prima dispositio est mundities à culpa mortali. Qui post abolitionem recordatur se aliquod crimen perpetrasse, quod ex incupabili oblivione non est confessus, debet ante communionem illud confiteri, ut communis, & vera sententia docet. Non desunt Theologi, & quidem magni nominis, qui requirunt immunitatem ab effectu ad peccata venialia, ut fructus Eucharistiae percipiantur. Alii docent affectum ad venialia diminuire quidem fervorem, sed impeditur Eucharistiae fructus. Hoc dissidium excitare nos debet ad detestanda ipsa venialia crimina, cum juxta omnes charitatis fervorem diminuat.

II. QUÆST. I. An praecipuum de praemittenda confessione ab eo qui est in peccato mortali, sit divinum, vel humanum? RESP. Humanum dumtaxat esse contendunt plures. Theologi communiter divinum esse adfirmant, declaratum à S. Paulo 1. Cor. 11. inquit: Probat autem se ipsum homo, & hoc de pane illo edat, & de calice bibat: & rursus: Sancta sanctis tractanda sunt.

III. QUÆST. II. Quid sententiam de interpretatione aliquorum in praecipuum Tridentini consistendi quamprimum? RESP. Si Sacerdos urgente necessitate in peccato mortali celebravit contritus, jubet Tridentinum ut quamprimum confiteatur. Disputare non pauci ceperunt de more, utrum praecipuum hoc sit, an consilium? Consilium dumtaxat esse aliqui adfirmant; sed horum opinionem damnavit Alexander VII. n. 38. Mandatum Tridentini sacrum Sacerdoti sacrificanti esse necessitate cum peccato mortali consistendi quamprimum, est consilium, non praecipuum.

IV. QUÆST. III. Quid dicendum de interpretatione P. Lacroix, Viva, & aliorum in praecipuum Tridentini decretum? RESP. P. Claudius Lacroix l. 6. tit. de Euch. n. 546. §. 4. haec scribit, Docent Suar, Vazq, Sayr, March, Nug, Lugo, Diana, Dicastril, Averr, Joan, Sanch, Gob, Pelliz, Leander, & in hoc conveniunt fere omnes, inquit: Moya . . . citans valde multos, quod Sacerdos non tenetur hoc praecipuum, si habens copiam Confessarii non sit confessus ex malitia quia licet gravius peccet, tamen in praecipuis positus, vis non valet argumentum à minori ad majus, vel ad simile, ut cum communi docet Lugo . . . Tridentinum autem loquitur de eo qui neces-

tionem, quas omnes ut inutiles, & arbitrarías prætereo. Disputant etiam num panis confectus ex amygdalis, castaneis, & fabis, lentibus, farre, hordeo sit materia consecrationis. Et communis sententia negat. De *filigine* in utramque partem disputant. Sed distinguendum est. Si *filigine* accipiatur cum Plinio pro candidi frumenti genere, seu pro tritico selecto, tunc est materia apta consecrationi; si verò accipiatur pro *secale*, vulgo *segala*, materia inepta est, & consecrari nequit.

IV. QUÆST. III. *Utrum panis consecrandus debeat esse azymus, vel fermentatus?* RESP. Concilium Florentinum in decreto unionis hæc statuit: *Definitum in azymo, sive in fermentato pane tritico Christi corpus veraciter effici.* Valide conficitur in azymo Eucharistia, exemplo Christi Domini constat, cui accessit perpetua Ecclesie traditio. Valide quoque eam conficitur in fermentato pater, quod nunquam Ecclesia Latina reclamaverit contra ritum Ecclesie Græcæ in fermentato consecratis. Nec Latini in fermentato, nec Græci in azymo consecrare debent; sed tam Græci, quam Latini Sacerdotes propriæ Ecclesie ritum servare tenentur, ut tot decreta precipiunt, & novissime BENEDICTUS XIV. feliciter regnans in *Constitutio per ritibus Græcor.* edita an. 1742. confirmavit.

V. QUÆST. IV. *An vinum de vite sit materia Eucharistia?* RESP. Adfirmant omnes, ut patet ex textu evangelico jam adducto, & ex perenni Ecclesie traditione. Tantam vini quantitatem consecrare Sacerdos Ecclesie Latine debet, quantum juxta Ecclesie sue consuetudinem sumere potest. Solum ergo vinum de vite, sive album, sive nigrum, sive dulce, sive asperum, est materia consecrationis calicis. Congruum tamen est ut vinum album sit ad evitandas maculas quas vinum nigrum, seu rubrum relinquit in purificatorio, quæ indecentiam præferunt. Vinum congelatum non est materia apta, quia bibi nequit. Quare liquefieri debet, si in calice congelatum evaderet.

VI. QUÆST. V. *Utrum aqua vino admiscenda sit in calicis consecratione?* RESP. Lutherus humanum figmentum hanc mixtionem reputavit; sed perpetua Ecclesie traditione constat vino admixtam semper fuisse aquam. Concilium Carthagenense III. an. 397. can. 24. Synodus Quinifexta, seu Trullana an. 692. restantur ritum hunc ab Apostolis descendisse. Accedunt omnium Patrum testimonia, & tandem Tridentinum *sess. 22. cap. 4. can. 9.* omnia anteriora decreta confirmavit. Necessaria est hæc admixtio necessitate præcepti Ecclesiastici, non sacramenti. Aqua immiscenda naturalis sit oportet. Modica quoque quantitas immiscenda est. Hanc aquam vi consecrationis converti in sanguinem Christi tenent Catholici omnes. Disputant verò Theologi num modica hæc aqua prius convertatur in vinum, & postea in sanguinem. Alii sustinent immediate converti in sanguinem. Communior sententia defendit prius converti in vinum. Et hæc secundam sententiam adoptavit Catechismus Tridentinus *part. 2. de Euch. §. 17.* Ratio etiam suf-

fragatur, quia aqua nullomodo est materia partialis calicis. Et ideo ut facilius sit conversio parum aquæ immisceri præcipitur. Neutra tamen opinio ad fidem attinet.

VII. Disputant Theologi possit ne species sine altera consecrari urgente necessitate, & ex dispensatione summi Pontificis. Adfirmat Diana cum nonnullis aliis. Certum est valde unam sine altera specie consecrari posse. Sed disputatur, utrum aliquando liceat urgente necessitate id prætere? Negat *3. part. quest. 74. art. 1.* S. Thomas, cui subscribunt graviore Theologi. Et hæc doctrinam confirmare videtur Tridentinum *sess. 22. can. 1.* Sacramentum enim Eucharistia institutum est per modum convivii spiritualis, & ut sacrificium. Porro hoc sacrificium nequit una sola specie immolari, cum sit crucent Sacrificii commemoratio, in quo Sacrificio separatus à corpore sanguis fuit.

VIII. QUÆST. VI. *Utrum hæc sola dominica verba: Hoc est Corpus meum, sit essentialia consecrationi panis Eucharistici?* RESP. Sententia adfirmans certa est, & definita in Concilio Florentino, seu in decreto pro *Intrud. Armen.* & in Tridentino *sess. 13. cap. 3.* ubi statuitur consecrationem fieri verbis Christi. Christus autem hæc verba protulit: *Hoc est Corpus meum.* Hinc consequitur verba, *qui prædixit quam patere,* &c. non artine ad essentiam consecrationis, quia præfata verba non sunt dominica, seu Christi illa non protulit, sed sunt Evangelistarum.

IX. QUÆST. VII. *Sola ne hæc verba: Hic est Calix Sanguinis mei, seu hic est Sanguis meus, sint de essentia consecrationis calicis?* An verò etiam alia que sequuntur: *Novi, & æterni testamenti, mysterium fidei, qui pro vobis, & pro multis effunderet in remissionem peccatorum, ad effusionem consecrationis pertinent?* RESP. Disputant in utramque partem Theologi etiam Thomistæ. Probabilior mihi sententia est sola hæc verba: *Hic est Sanguis meus,* vel quod eodem recidit: *Hic est calix Sanguinis mei,* constituere formam essentiali consecrationis calicis. Sicut enim hæc sola verba: *Hoc est Corpus meum,* constituunt formam essentiali panis; ita alia præfata verba efficiunt formam essentiali calicis. Siquidem hæc sola verba exprimit, & efficiunt conversionem vini in sanguinem; sicuti priora significant transubstantiationem panis in Corpus Christi. Hæc verba non *historicæ,* ut protestantes contendunt, sed *affertivæ, & significativæ* à Sacerdote pronuntiantur.

X. Particulari enim non adhibuit Christus, ut contendunt nonnulli; sed adjecta fuit ab Ecclesia. Disputant auctores peccaret ne mortaliter eum qui voluntarie hæc particulam omitteret. Probabilior sententia docet peccare mortaliter eum qui voluntarie hæc particulam omitteret. Quoniam licet in se quidem leve sit, in forma tamen sacramentali magis momenti est. Gravius peccaret qui illam particulam ex contemptu, sive formali, sive interpretativo omitteret.

CAPUT II.

Nonnullæ questiones que super reali Christi presentia in Eucharistia excitari solent.

I. **P**lures sunt hæreticorum errores adversus hoc Sacramentum, à quibus cavere Catholicus debet. Misit Capharnaitis, Manichæis, Marcionitis, Phantasiastis, Messallianis, Entusiastis, qui Christi carnem negabant, primus qui male de Eucharistia sensit sæculo ix. fuit Joannes Scotus Herigena, & sæculo xi. Berengarius, cujus doctrina proscripta fuit an. 1050. in Concilio Romano. Retractionem sui erroris obtulit Berengarius Gregorio VII. Plures in suos errores relapsus, pluries eodem retractavit, & Catholicus obiit an. 1088. Successere Petrosusiani, Henticiani, & Albigenes, qui de medio tollere Sacramentum Eucharistia tentarunt. Inter Novatores nobis proximior primus fuit *Carlostadius,* qui an. 1524. realem Christi presentiam negavit in Eucharistia. Huldricus *Zuinglius* Eucharistiam meram esse figuram Corporis Christi hoc eodem anno effudit. Zuinglii doctrinam amplexus est *Bucerus;* sed ut invidiam declinaret Lutheri, qui acciter presentiam realem propagabat, variis linimentis eam temperare studuit.

II. Calvinus Arrianus, & veteratoribus omnibus fraudulentior, modò à Bucero, quem ut magistrum colit, recedit, modò eidem, & Zuinglio adhæret, modò utroque refellit, & ad Lutheranos declinat; nunc Ecclesie Catholice doctrinam veritatis artificiosè propagare se fingit; & tandem, larva posita, Catholicum dogma detestatur.

III. Errores istos Concilium Tridentinum *sess. 13. can. 11.* damnavit his verbis. *Si quis negaverit in sanctissime Eucharistia Sacramento contineri verè, realiter, & substantialiter corpus, & sanguinem unè cum anima, & Divinitate Domini nostri Jesu Christi, ac proinde totum Christum, sed dixerit tantummodo esse in eo ut in signo, vel figura, aut virtute, anabema sit.* Hunc canonem eruit Tridentinum ex perpetua Ecclesie traditione.

IV. Lutherus nobiscum hæresis Calvinistæ postulat, quod negent veram, realem, & substantialem Christi presentiam in Eucharistia. Contentendè verò simul cum substantia Corporis Christi permanere substantiam panis. Hinc ejus gregales *Inspanatores,* seu *Panistæ* dicti sunt. Hanc errorem damnavit *sess. 13. can. 4.* Tridentinum, & dogma perpetuum Ecclesie Catholice confirmavit his verbis. *Quoniam autem Christus Redemptor noster corpus suum id quod sub specie panis offerbat, verè esse dixit, idè persuasum semper in Ecclesia Dei fuit, idque nunc demum sancta hæc Synodus declarat, per consecrationem panis, & vini, conversionem fieri totius substantie panis in substantiam Corporis Christi Domini nostri, & totius substantie vini in substantiam sanguinis ejus: que conversio convenienter, & proprie à Sancta Ca-*

tholica Ecclesia Transubstantiatio est appellata.

V. Paucis exposito dogmate Catholico, Tridentinum exponit modum quo Christus existit in hoc Sacramento. Vi horum verborum: *Hoc est Corpus meum,* directè ponitur Corpus Christi. Per hæc alia verba: *Hic est sanguis meus,* directè ponitur sanguis Christi. Vi autem concomitantie ea omnia ponuntur quæ Corpori Christi sunt unica: & quia corpus sanguini, & anime, & Divinitati unitum est; immò corpus ipsum subsistit per subsistentiam Verbi: idè ubi est Corpus Christi, cum eodem hæc omnia sunt. Et sic in Eucharistia per concomitantiam anima, substantia Verbi, Divinitas specialim modo in hoc Sacramento sunt, ut *sess. 13. can. 3.* Tridentinum perpicue exponit.

VI. QUÆST. I. *An Christus sit totus in quolibet speciem parte?* RESP. Si partes separantur, in qualibet totum Christum existere definit *sess. 13. can. 3.* Tridentinum. Disputant verò Theologi, num ante separationem hostiarum Christi Corpus sit in tota Hostia, & totum in qualibet parte? Adfirmantem sententiam *3. part. quest. 76. art. 6.* defendit S. Thomas. Non est Corpus Christi in hoc Sacramento tanquam in loco, quia est ibi modo sacramentali. Sed modus ille fugit ingeniosi nostri aciem.

VII. QUÆST. II. *An accidentia, seu species sacramentales corrumpi, & nutrire valiant?* RESPOND. Certum est remanere post consecrationem accidentia quæ affliciebant, panem, & vinum. Experientia verò contra ea corrumpi post consecrationem posse, sicut antea. Quantum temporis requiratur ad corruptionem in stomacho recipientis Sacramentum, nihil certi statui potest. Non requirit, vel horæ medietatem omnes adfirmant. In uno citius, in alio tardius corrumpuntur. Quare per quadantem saltem se colligere Sacerdos debet post celebrationem in tant Sacramenti reverentiam.

VIII. QUÆST. III. *An Christus in Eucharistia adorandus sit cultu latræ?* RESP. Adfirmant omnes Catholici, & veritas definita est *sess. 13. can. 3.* à Tridentino. Religiosè quoque, & sanctè custoditur in templis Eucharistia, quidquid blaterent Protestantes, sicut piè, & sanctè publicè fidelium adorationi exponitur.

CAPUT III.

De Eucharistia ministro, & de illis quibus administrari debet.

I. QUÆST. I. *An solus Sacerdos sit dispensanda Eucharistia ministro ordinarius?* RESP. Episcopi, & Sacerdotes sunt administrandæ Eucharistie ministri ordinarii, ut *3. part. quest. 82. art. 3.* vincit S. Thomas, & confirmat Tridentinum *sess. 13. can. 8.* Ministri extraordinarii sunt Diaconi in utraque Ecclesia orientali, & occidentali. Prescels saculis Diaconi dispensabant Calicem Sanguinis Domini, etiam sublata necessitate. Juxta præsentem Ecclesie disciplinam, juxta dumtaxat ex causa Episcopi, &

Eucharistie perceptione communicarent, quo ad eos sanctissimi hujus Sacramenti fructus uberius provenirent. Utinam Christianorum mores tales essent, ut Concilii istius vota executioni mandari possent.

XVII. Laxa paradoxa in hac quoque materia docuerunt aliqui, ut ex frequentibus thesibus proscriptis patet. Vener. Innocen. XI. sequentem damnavit n. 56. *Frequens confessio, & communio, etiam in his qui genitiliter vivunt, est nota predestinationis.*

XVIII. In aliud extremum lapsi alii sunt, quorum errorem damnavit Alexander VIII. num. 22. *Sacerdotes sunt iudicandi qui jus ad communionem percipiendam prestant, antequam condignam de delictis suis poenitentiam egerint.*

XIX. *Similiter ardens sunt à sacra communione, quibus nondum inest amor Dei purissimus, & omni mixtionis experti.*

XX. Regulas frequentis communionis præscripsit Innocentius XI in suo decreto *Cum ad aures*, quod legere poteris tom. 8. lib. 3. diff. 1. cap. 12. sicut & plura SS. Patrum testimonia pro plena istius rei instructione, quæ legere poteris loc. cit. ibi invenies sacrilegarum communionum luculentissima argumenta.

DISSERTATIO IV.

De Sacrificio Missæ.

CAPUT I.

Sacrificii notio, ejusque necessitas.

I. QUÆST. I. Quid, & quoruplex sit Sacrificium? RESP. Sacrificium in sua ampla significatione omne opus bonum comprehendit, sive interum, sive externum, quod in Dei gloriam dirigitur. Notio Sacrificii præse accepti hæc est: *Oblatio externa, soli Deo facta, qua in recognitionem supremi ejus dominii à legitimo ministro res aliquæ sensibilis, & permanens ritu mystico consecratur. Locum generis oblatio tenet. Dicitur externa, seu sensibilis, quia est actus Religionis, qua homines una conveniunt. Convenire autem nequeant nisi signis sensibilibus, quibus id manifestant quod animo intrinsecus gerunt. Rei sensibilis Sacrificium dicitur, ut distingatur à sacrificio cordis contriti. Solum Deo facta. Solum quippe Deus conditor, & moderator hominum est, principium, & finis. In recognitionem supremi dominii. Sacrificio hoc exteriori protestatur homo Deo servitiem, & quicquid boni habet, ab eo accepisse. Primatus enim Sacrificii finis est cultus Deo exhibitus. A legitimo ministro oblatio immolanda est, scilicet à persona quæ ad hoc officium destinata est.*

II. Sacrificium dividitur 1. ratione materię, quæ alia est solida, ut animal, quod offerebatur in veteri lege post partem de hoste victoriam: & idem dicebatur *hostia*, & à victoria *victima*. Solidæ quoque res sunt panis, sal, thus, spicæ,

tritum. Alia est materia liquida, ut vinum, oleum, sanguis, aqua, quæ aliquando offerebantur, & dicebantur *libamen*. 2. Ratione formæ tribuitur in holocaustum, in sacrificium seu hostiam pro peccato, & hostiam pacificam. Omnium sacrificiorum perfectissimum erat holocaustum, quod totum consumebatur. Sacrificium pro peccato partim consumebatur, partim cedebat in usum Sacerdotum. 3. Ratione finis dividitur in læviticum, eucharisticum, imperatorum, & propitiatorum.

III. QUÆST. II. An fidei dogma sit, Missam esse Sacrificium? RESP. Vetus nominibus Missæ Sacrificium appellatur. 1. dicitur *Liturgia*. 2. *Synaxis* seu conjunctio fidelium cum Christo. 3. *Oblatio* quæ in expiationem peccatorum offertur. 4. *Collecta*, seu congregatio fidelis populi. 5. dicitur *Missæ* à verbo *mittere*, sive quod Christus hostia sit à Deo missa nobis, sive quod ex donis à populo fidei missis Sacrificium fieret, sive quia peracto sacrificio populus mittitur, Diacono canente: *Ita, missa est.*

IV. Triplici canone definitur Tridentinum *sess. 22.* Eucharistiam esse verum Sacrificium. Can. 1. *Si quis dixerit in Missa non offerri Deo veram & propriam Sacrificium &c. anathema sit.* Similia habentur can. 3. & 4. His tribus canonibus profigavit Tridentinum Novatorum errores. Accedit perpetua Ecclesiæ traditio, & Patrum consensus, quorum testimonia dedi tom. 8. lib. 3. diff. 2. c. 2.

V. QUÆST. III. Utrum essentia Sacrificii Missæ sit in oblatione? RESP. Oblatio quæ præcedit consecrationem, est mera preparatio ad Sacrificium: est enim oblatio panis, & vini. Panis autem, & vinum non sunt victima Sacrificii; sed victima est ipse Christus Dominus. Oblatio quæ sacrificium consequitur, similiter ad sacrificii essentiam non pertinet, cum non sit à Christo instituta, sed ab Ecclesia, sicut & prima.

VI. Oblatio sita in consecratione constituit essentiam Sacrificii Missæ. Nam Sacrificium consistit in oblatione & immolatione victimæ sensibilis. Porro certum est in consecratione esse veram oblationem. Siquidem Christus vi consecrationis tamquam verus agnus, & victima sistitur in altari sub speciebus panis, & vini, & in quodam statu mortis constituitur, quatenus per spiritualem verborum gladium, sub diversis, & separatis speciebus immolatur, & offertur Deo Patri. Hæc autem separatio mystica, quæ vi verborum sui corporis ac sanguinis, aptè representat separationem cruentam sanguinis à corpore in cruce peractam.

VII. Communio Sacerdotis est pars saltem integralis Sacrificii Missæ, ut omnes fateantur. Quædam propugnant partem esse essentiali. Quoniam sacrificium Missæ est omnium perfectissimum, & holocausti rationem obinet. Porro sicut in holocausto tota victima consumebatur; ita in Sacrificio Missæ per communionem Sacerdotis tota victima consumitur. Sed dissidium istud parvi momenti est. Consumptio enim sacrificii de jure divino est. Quare si Sacerdos post consecrationem

nem moritur, alter Sacerdos etiam non jejunus consumere Sacrificium debet. Quare consecratio essentialiter ordinatur ad consumptionem. Similiter consecratio utriusque speciei ad essentiam pertinet Sacrificii, ut omnes Theologi adfirmant. In consecratione enim sit representatio passionis dominicæ. Ergo non debet corpus sine sanguine consecrari. Hinc si Sacerdos post consecrationem panis moritur, substituendus alius Sacerdos est qui inchoatum perficiat Sacrificium.

VIII. Si post consecrationem venenum deprehendatur, non debet sumi, sed debet in vasculo apto conservari, & aliud vinum consecrari, & sumi. Si animal ceciderit, debet cautè capi, lavari, & comburi, & una cum cineribus mitti in Sacramentum, ut 3. p. q. 83. art. 6. ad 3. S. Thomas docet.

CAPUT II.

De valore Sacrificii Missæ. Pro quibus offertur, & à quo ministro possit.

I. QUÆST. I. Est ne infinitus valor Sacrificii Missæ? RESP. Duplex valor: unus ex opere operato, qui ab ipso opere immediatè à Christo instituto proficiscitur; alius opere operantis, qui est effectus meriti, & dignitatis ministri. Disputant in utramque partem Theologi, sic ne infinitus valor ex opere operato: illum enim esse finitum omnes fateantur. Paucis quæstionem resolvo. Si valor spectetur absolute, & quatenus exprimit virtutem, & sufficientiam, dubio procul est infinitus: quoniam Sacrificium Missæ idem est quantum ad sufficientiam ad Sacrificium Crucis. Modus dumtaxat offerendi diversus est. Si vero spectetur ut à Ministris offertur in actu secundo, sic limitatus est, & finitus. Quid quod ipsum Sacrificium Crucis quantum ad applicationem effectum limitatum in nobis producit, quia dispositio subiecti finita est? Si effectus Sacrificii Missæ esset infinitus, æquè prodesset omnibus, ac uni vel alteri; & una sola Missa omnes Purgatorii animas liberaret; & tamen Ecclesia nunquam cessat ab offerendis Sacrificiis pro defunctis.

II. QUÆST. II. Qui sint effectus Sacrificii Missæ? RESP. Concilium Tridentinum, *sess. 22. c. 2.* hæc docet. *Sacrificium Missæ non solum pro fidelium vivorum peccatis, panis, satisfactionibus, & aliis necessitatibus, sed & pro defunctis in Christo, nondum ad plenum purgatis, rite juxta Apostolorum traditionem offertur.* Cum Sacrificium Missæ sit propitiatorium, valet ad peccatorum veniam, & satisfactionem, ut idem Concilium *ibidem can. 3.* definitur. Per Sacrificium remittuntur peccata mediate, quatenus Deus peccatori gratias actuales largitur, quibus excitatur, & disponitur ad poenitentiam. Justis confert augmentum gratiæ, illisque prodest ad peccatorum venialium remissionem. Hoc quoque Sacrificio impetrantur bona temporalia, quatenus istorum usus ad vitam æternam conducit. Missæ itaque Sacrificium ordinatur ad bona temporalia, non

Tom. II.

tamquam ad finem, sed tamquam ad media quorum usus ad finem viam iterat.

III. QUÆST. III. Cui, & pro quibus Missæ Sacrificium offertur? RESP. Solum Deo Missæ sacrificium offertur, ut Catholici omnes docent, sicut templi & altaria soli Deo eriguntur, & consecrantur, ut Tridentinum definitur *sess. 22. cap. 3.*

IV. Offerri verò Sacrificium Missæ potest pro omnibus hominibus paganis, Judæis, schismaticis, hæreticis, excommunicatis, catechumenis, maxime tamen pro fidelibus. Et hoc eruitur ex ipso S. Paulo, qui 1. ad Tim. 2. inquit: *Hoc bonum est, & acceptum coram Salvatore nostro Deo, qui omnes homines velit salvos fieri, & ad agnitionem veritatis venire.* Pro omnibus passus Christus est: ergo pro omnibus offerri Sacrificium valet. Potiori tamen jure offertur pro fidelibus, qui vinculo fidei Christo conjuncti sunt. Pro damnatis non esse sacrificium offerendum docent omnes. Neque pro Sanctis cum Deo regnantibus offertur sacrificium, quia nihil expandum in ipsis est.

V. QUÆST. IV. Utrum offerri Sacrificium possit pro animabus in Purgatorio decedentibus? RESP. Adfirmant omnes Catholici, idque ex perenni Ecclesiæ traditione colligitur, & ex Scriptura sancta, præsertim ex 2. Machabeorum cap. 12. Et hoc Tridentinum *sess. 22. cap. 2.* definitur: *Sacrificium Missæ non solum pro fidelium vivorum peccatis, panis, & satisfactionibus, & aliis necessitatibus, sed & pro defunctis rite juxta Apostolorum traditionem offertur.* Hoc idem declaravit can. 3. Patrum, & aliorum Conciliorum testimonia prætere brevitas causa.

VI. QUÆST. V. Quisnam est minister Sacrificii Missæ? RESP. Solum Sacerdotes esse ministros hujus Sacrificii semper docuit Ecclesia catholica, & adversus Novatores definitur *sess. 7. can. 10.* Tridentinum. *Si quis dixerit, Christianos omnes in verbo, & omnibus Sacramentis administrandos habere potestatem; anathema sit.* Et rursus *sess. 22. can. 2.* subdit: *Si quis dixerit illis verbis. Hoc facite in meam commemorationem, Christum non instituisse Apostolos Sacerdotes, aut non ordinasse ut ipsi, alique Sacerdotes offerent corpus, & sanguinem suum; & anathema sit.* Christus Dominus, ut Æternus Sacerdos secundum ordinem Melchisedech, est principalis offerens. Sacerdotes offerunt ut ministri, & vicarii ejusdem Christi. Offerunt quidem ut veri Sacerdotes ad hoc ministerium ordinati, sed ministerialiter. Populus fidelis offert desiderio, voluntate, & spiritali conjunctione cum offerente.

VII. QUÆST. VI. An Sacerdotes scilicet, hæretici, schismatici, suspensi, excommunicati, degrades, dati validè sacrificium perficiant? RESP. Sacerdotes peccato mortali inquinatos validè consecratur docent Catholici omnes. Cæteros quoque recentissimos validè Sacrificium perficere docent cum S. Thoma 3. p. q. 82. art. 7. ad 3. Theologi omnes. Quoniam licet exercitium ordinis suspensum à legitimo superiore possit; potestas tamen ordinis deleri nequit. Non licet tamen vel assistere Sacrificio, vel petere communionem à Sacerdote.